

Landes-Regierungs-Blatt

für das

Großfürstenthum Siebenbürgen.

Jahrgang 1853.

I. Abtheilung.

VII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 16. Juli 1853.

Erdély nagyfejedelemségét illető

ORSZÁGOS KORMÁNYLAP.

1853-diki évfolyam.

I. O s z t á l y.

VII. darab.

Kiadatott és szétküldetett 1853-diki július 16-kán.

Б В А Е Т И Н Ъ А Ъ

ГЪБЕРНІАЛЪИ ПРОВІНЦІАЛЕ

ИЕНТРЪ

МАРЕЛЕ ПРИНЦИПАТЪ ТРАНЦИЛВАНІА.

КЪРСЪЛЪ АНЪЛАЛІ 1853.

И. С Е И Ц І Ъ Н Е.

МЪНЪНКІАЛЪ VII.

Естрдатъ ми тръмісѣ а н 16. Іуліа 1853.

75. szám.

Rendelete

a vallás- és oktatási miniszternek 1853-diki
ápril 24-ről,

kibátó a birodalom egész területére, a lombárd-velencei királyságot és a katonai határőrséget kivéve,
mellyel egy ideiglenes szabály tétetik közhírré: **A.** a tanító hivatali jelöltek vizsgálata iránt a teljes ipartanodákban; **B.** azon átmenőleges határozatok tárgyában, mellyek szerint a tanító-hivatali jelöltek tanítói képességet a legközelebbi jövőben behoznítani kötelesek.

A birodalmi törvénylap XXIV. dar. 76. sz. kiadott és szétküldött május 9-kén 1853.

A tanító-hivatali jelöltek vizsgálata iránt a teljes ipartanodákban, s azon átmenőleges határozatok tárgyában, mellyek szerint az említett jelöltek tanítói képességet a legközelebbi jövőben behoznítani kötelesek, legfelsőbb főbatalmazás folytán következő szabályok bocsátatnak ki, mellyek ezen tárgynak legfelsőbb határozvány általi végleges szabályozásáig érvényesek leendnek,

A. A tanító-hivatali jelöltek vizsgálata a teljes ipartanodákban.

1. §.

Vizsgáló bizottmányok.

1. A tudományos szakok tanítóinak képessége a teljes hatosztályu ipartanodákban s olly háromosztályu alipartanodákban, mellyek hatosztályu ipartanodákká egészítendők ki vizsgálatok által fog kitudatni, mellyek tartására az oktatási ministerium által saját vizsgáló-bizottmányok neveztetnek ki.

2. A vallástaniok képezettségére nézve ugyanazon szabályok érvényesek, mellyek a gymnasiumokbeli vallástaniok tekintetében lóteznek.

3. A vizsgáló-bizottmányok olly férfiakból állítandók össze, kik az oktatás ezen ágait tudományos s egyszerű tanítási tekintetben képviselik. Mind-egyik bizottmányi tag megbizását egy évre kapja ugyan, hogy az ezen időköz eltelte után ismét megújíthatatik.

4. A vizsgáló-bizottmány egyik tagja a ministerium által a bizottmány igazgatójává neveztetik, s ez által a tárgyalásokban elnökséggel, (a megkívánt levelezések vezetésével s az ügyelendő rendben tartandó irományok megőrzésével megbizatik

5. Az országos hatóságnak az ipartanodák főotti örködéssel megbizott, a vizsgáló-bizottmány

No. 75.

Verordnung

des Ministers für Cultus und Unterricht vom 24. April 1853,

welkham für den ganzen Umfang des Reiches, mit Ausnahme des lombardisch-venetianischen Königreiches und der Militärgränze, womit eine provisorische Vorschrift fundgemacht wird: **A.** über die Prüfung der Candidaten des Lehramtes an vollständigen Realschulen; **B.** in Betreff der Uebergangsbestimmungen, nach welchen die Lehramts-Candidaten ihre Lehrfähigkeit in der nächsten Zukunft zu erproben haben.

Im Reichsgesetzblatte XXIV. Stück No. 76, ausgegeben und versendet am 9. Mai 1853.

Ueber die Prüfung der Candidaten des Lehramtes an vollständigen Realschulen und hinsichtlich der Uebergangsbestimmungen, nach welchen die besagten Candidaten ihre Lehrfähigkeit in der nächsten Zukunft darzuthun haben, werden in Folge Allerhöchster Ermächtigung nachstehende Vorschriften erlassen, welche bis zur definitiven Regelung des Gegenstandes durch Allerhöchste Bestimmung zu gelten haben.

A. Prüfung der Candidaten des Lehramtes an vollständigen Realschulen.

§. 1.

Prüfungs-Commissionen.

1. Die Befähigung der Lehrer wissenschaftlicher Fächer an vollständigen sechsclassigen Realschulen und solchen dreiclassigen Unterrealschulen, welche zu sechsclassigen Realschulen vervollständigt werden sollen, wird durch Prüfungen ermittelt, zu deren Abhaltung das Ministerium des Unterrichts eigene Prüfungs-Commissionen ernennt.

2. Hinsichtlich der Befähigung der Religionslehrer gelten dieselben Vorschriften, die hinsichtlich der Religionslehrer an Gymnasien bestehen.

3. Die Prüfungs-Commissionen werden aus Männern zusammengesetzt, welche diese Zweige des Unterrichtes in wissenschaftlicher und zugleich in didaktischer Beziehung vertreten. Jedes Commissionsmitglied erhält seinen Auftrag auf ein Jahr, so jedoch, daß derselbe nach Verlauf dieses Zeitraumes erneuert werden kann.

4. Einer der Mitglieder der Prüfungs-Commission wird vom Ministerium zum Director derselben ernannt, und hiedurch mit dem Vorsteher in den Verhandlungen, der Führung der erforderlichen Correspondenz und der Aufbewahrung der in geschäftsmäßiger Ordnung zu haltenden Acten beauftragt.

5. Das mit der Inspection der Realschulen beauftragte Mitglied der Landesbehörde am Orte

Nr. 75.

Ordinvenca

ministerialni do kazih mi pravljimanih din
24. Aprila 1853,

centrs toh karincal imperiali, sfera de pomena com-
cardo-venecianh mi konfinal mlitare,
prin kare co pravik znh preskripth prozi-
corih: **A.** decupe examinele kandidatorih do
pravljtorih za skolele real komplete; **B.** an
privinga dicnscevalnitorih tranzitoric, dzuh
kari kandidatorih do pravljtorih vorh avh an
vitorih a'ml komprova kanavitalea lorh.

An kazetincal imperiala mznasincal XXIV, Nr. 76,
estpadatsh mi trmicsh an 9. Mals 1853.

Accupa examineal kandidatorih do pravlj-
torih za skolele real komplete mi an privinga
dicnscevalnitorih tranzitoric, dzuh kari nsmiril kan-
didatorih vorh komprova an vitorih kanavitalea
lorh, ce deketesh ne temelal amnateripeal am-
nrtlecal kmatorale preskripte, karo vorh avh
vltoro prav za definitiva puztoro a ostentzal
avectsh prin dicnscevalne amnrtlecal.

A. Examinele kandidatorih do pravljtorih
za skolele real komplete.

§. 1.

Kommissionen examinele.

1. Kanavitalea pravljtoriorih do eneyalish
cvinicish za skolele real komplete za meso
klase, mi za avete skole real inferiori za trei
klase, kari czutsh cz devin skole real komplete
za meso klase, ce va komprova prin examine, caro
a pzoro vinero ministerialh pravljimanih mi
denzmi kommissional examinele kar' adincsh.

2. An privinga kanavitaleal pravljtoriorih do
realisne vorh avh patoro avete preskripte, kari
kzesh an privinga pravljtoriorih do realisne
dela gimnacie.

3. Kommissionale examinele ce vorh komasae
din vzravsh, kari atish an privinga cvinicish kazh
totodatz mi an cea didantish respocantz avecth
paul do pravljtorih. Vizkare memers al kommi-
cisonel va czvete pravljimare cea po znh znh
prav avia, ka dzuh trecerea avectsh limsh cz co
notsh po'noi.

4. Dzhsh din memersil kommissional examinele
co va denzmi do kazh ministerial do dipentorh
avetea, mi print'avecta na avh pravljimare do
a pmede za preskriptih, do a vinó korrecsua-
dinga vo va fi de liacz, mi do a nestra antelo
kari co vorh vinó an ordine kazvinicish.

5. Memersal astoritshel cetel kare o prav-
vinatsh za incenvenca skolelorih real, do na

elyén létező tagjának, ha ez a vizsgáló bizottmánnak nem tagja, jogában s kötelességében áll, a szóbeli vizsgálatokon s próbaleckéken, ha egyéb foglalkozásai azt megengedik, megjelenni oly célból, hogy ezen törvény hatályairól, nemkülönbén a jelöltek tulajdonságairól személyesen meggyőződ-hessék. Ennélfogva a vizsgáló-bizottmány köteles őt az illyes vizsgálatok tartásáról rövid uton jóleleve értesíteni.

2. §.

A vizsgálatra való jelentkezés.

4. A vizsgálatra bocsáttatás végett köteles minden jelölt kérvényét azon vizsgáló-bizottmányhoz intézni, melly előtt ő a vizsgálatot letenni szándékozik. A kérvényhez melléklendő:

- A gymnasium befejezése s a jó sikerrel kiállott érettségi vizsgálat felőli bizonyítvány. Ollvjelöltetnek, kik csak az ábrázmányos mértanból és a géptanból képezettség elnyerésére törekednek, gymnasiumi bizonyítványokra nincs szükségök, ha kimutatják, hogy ők a hatosztályu ipartanodát jó sikerrel végezték;
- annak kimutatása, hogy ő a tanulmányokkal valamely főiskolában vagy műtani intézetben mint rendes hallgató három évig foglalkozott legyen, és hogy
- ezen három év alatt erkölcsi magaviselete tekintetében ellene semmi sem fordult elő;
- azon esetben, ha a tanulmányok befejezése óta egy évnél több telt el, a jelölt ezen idő alatti magaviseletéről valamely közhatóság bizonyítványát köteles fölmutatni;
- írásbeli életrajza, mellyben ő különösen képződésének folyamát s különös tanulmányainak irányát és tárgyait köteles kimutatni, s egyszersmind oldadni, hogy melly tárgyakban s mnllyik oktatási nyelven vél ő magát a tanítói hivatalra képzeltnek.

2. Ha ezen bizonyítványok valamelyike föl nem mutattathatik, vagy ha az ellen a vizsgáló-bizottmány által nehézség tétetik, ha azonban a tanítói hivatalbani sikeres működésről bizonyítékok vagy olly más körülmények léteznek, mellyek azon vélelemre jogosítanak, hogy a jelölt alapos és szabályozott oktatást nyert, a vizsgáló-bizottmány a vizsgálatra bocsáttatás iránt a ministerium határozatát köteles kikérni, chbeli fölterjesztéséhez saját véleményét mellékelvén.

3. §.

A vizsgálatnál kivántatóságok.

Az ipartanodákban alkalmazási képesség elnyerése végett általában, köteles a jelölt:

der Prüfungs-Commission ist, wenn es nicht Mitglied der Prüfungs-Commission ist, berechtigt und verpflichtet, den mündlichen Prüfungen und Probelectionen, wenn seine sonstigen Geschäfte es erlauben, bei zu wohnen, um sich von den Wirkungen dieses Gesetzes, sowie auch von den Eigenschaften der Candidaten persönlich zu überzeugen. Die Prüfungs-Commission hat daher dasselbe von der Vornahme solcher Prüfungen im kurzen Wege rechtzeitig zu benachrichtigen.

§. 2.

Meldung zur Prüfung.

1. Um zur Prüfung zugelassen zu werden, hat der Candidat sein Gesuch an den Director derjenigen Prüfungs-Commission zu richten, vor welcher er die Prüfung zu bestehen beabsichtigt. Er hat seinem Gesuche beizulegen:

- Das Zeugniß über das absolvirte Gymnasium und die mit gutem Erfolge bestandene Maturitätsprüfung. Candidaten, welche nur die Befähigung aus der darstellenden Geometrie und der Maschinenlehre erlangen wollen, bedürfen der Gymnasialzeugnisse nicht, wenn sie sich ausweisen, eine sechsclassige Realschule mit gutem Erfolge absolvirt zu haben;
- den Nachweis, daß er drei Jahre mit Studien an einer Hochschule oder einer technischen Anstalt als odentlicher Hörer zugebracht habe, und daß
- während dieses Trienniums bezüglich seines sittlichen Verhaltens nichts Widriges vorgekommen sei;
- falls seit den absolvirten Studien mehr als Ein Jahr verlossen, hat der Candidat über sein Benehmen während dieser Zeit das Zeugniß einer öffentlichen Behörde beizubringen;
- seinen schriftlich abgefaßten Lebenslauf, in welchem er vorzüglich den Gang seiner Bildung und die Richtung und Gegenstände seiner speciellen Studien darzustellen und zugleich anzugeben hat, für welche Gegenstände und in welcher Unterrichtssprache er sich zum Lehramte befähiget glaubt.

2. Wenn eines dieser Zeugnisse nicht beigebracht werden kann, oder von der Prüfungs-Commission beanstandet wird, jedoch der Beweis einer ersprießlichen Wirksamkeit im Lehramte oder andere Umstände vorliegen, welche zu der Annahme berechtigen, daß der Candidat eine gründliche und geregelte Bildung erhalten habe, so hat die Prüfungs-Commission die Entscheidung des Ministeriums über die Zulassung zur Prüfung einzuholen, indem sie ihrer Anfrage zugleich ihr Gutachten beifügt.

§. 3.

Forderungen bei der Prüfung im Allgemeinen.

Um überhaupt die Anstellungsfähigkeit an Realschulen zu erreichen, muß der Candidat:

¶и мемаръ азъ коммисиона есаминаторе, аре дрентъ ми е овлагатъ, де'и воръ permite алте оккзпъчиси, а се афла фадъ ла есamina орали ми ла прелепъчиси де провъ, суро а се конвинце дн персонъ деспре еффеделе ачестеи лери, прекъм ми деспре калитъиле кандидатуръ. Де ачеа коммисиона есаминаторе д'и ва фаче кэпнокатъ ла тимъ не калеа чеа маи скъртъ днтреприндера зпоръ атари есamina.

§. 2.

Анцинзаре пентр есamine.

1. Суре а се адмие кандидатъла ла есamine, д'и ва адреса черереа сеа кэтре директоръла ачестеи коммисиона есаминаторе, д'интеа кэрела кэцетъ а деузне есamine. Пе лэнтъ черере ва адъора:

- testimoniulъ къ а авсолвйтъ гимнасиалъ ми къ а депсч есamine де матрпitate къ ськчесч злнъ. Kandidajilъ кар'и воръ во'и сь капете нэ-маи капатитеа дин геометрия деспринтивъ ми дин д'ивъдътра деспре мамине, н'аъ липсч де testimoniеле гимнасиал, кънд се воръ лэпитима къ аъ авсолвйтъ къ ськчесч злнъ о сколъ реале къ месе класе.
- лэпитимъчисиа къ а петректъ тpei ан'и къ сь-дие ла о сколъ д'налъ соаъ ла злнъ incititilъ техникъ на азиторъ ordinаре, ми къ
- дн тимълаъ ачестеи триенъ нэ с'а днтэмплатъ немика контрапъ дн привинда нэртъре'и селе морал;
- деакъ дела авсолвиреа сьд'елоръ ва ф'и тре-ктъ маи мэлъ де злнъ анъ, кандидатъла ва адъоче аттестатъ дела о азорпitate пэвлякъ деспре нэртареа сеа дн тимълаъ ачеста;
- десприереа вьдге'и селе дн каре ва зртъта маи алесч дрэктълаъ кэлтъре'и селе ми тиндинъ ми овентеле сьд'елоръ селе специал, ми тотодатъ ва зртъта кентръ кар'и овенте ми дн каре лимвъ де д'ивъдътръ креде къ е капаче де а ф'и д'ивъдъторъ.

2. Кънд нэ се ва нотэ адъоче вер' злнъ дин testimoniеле ачесте, оп се ва имъмна декътре коммисиона есаминаторе, ми къ toto ачесте се ва компрова къ а лэкратъ къ фолосч дн ратълаъ д'ивъдъторескъ-оп воръ ф'и алте днтрепъртъри, кар'и даъ дрентъ де а пресъипъне, къ кандидатъла а речентъ о кэлтъръ фэндъментале ми рэзлатъ, атъч'и коммисиона есаминаторе ва чере деуцизиае министертълаъ ассъпра адмитере'и ла есamine, адъоръндъ тотодатъ ми нэреереа сеа ла днтревареа че ва фаче дн привинда ачеста.

§. 3.

Речертеле ла есamine несте тотъ.

Суре а кэнтъта несте тотъ дрентълаъ де апли-кэчиси ла сколо реал, кандидатъла ва демсчтра п'ин есamina:

1. A vizsgálat által azon szakokbani alapos ismereteit bebizonyítani, melyeknek előadására ő magát legközelebb képesíteni kívánja, és

2. kellő általános képezettségét tanusítani; a vizsgálat eredménye mindkét tekintetben sinormértékül szolgál arra nézve, vajon a jelölt az egész ipartanodában, vagy csak az al-ipartanodábani oktatásra képes-e. A vizsgáló bizottmány e fölött, a mennyiben ezen rendeletben határozott szabályok nem foglalvák, saját belátása szerint ítéljen, s ítéletét a bizonyítványban mindég pontosan és határozottan mondja ki.

4. §.

A vizsgálati tárgyak fő-köre.

Azon különös ismereteknek, melyekre a vizsgálat kiterjesztendő, főköret képezik:

1. A nyelvek;
2. a földrajz és történet;
3. a mennyiség-termesztani szakok, jelesen

- a) a mennyiségtan
- b) az ábrázmányos mértan, a hozzátartozó vonalrajzzal;
- c) a természettan az elméleti erőműtannal;
- d) a géptan;
- e) a természetrajz;
- f) a vegytan.

5. §.

A vizsgálati tárgyak választása.

A ki magát az oktatási nyelvre nézve képesíteni kívánja, köteles egyszersmind a tanító-hivatali vizsgálatot, legalább az al-ipartanodára nézve letenni, vagy:

- a) valamely ausztriai országos nyelvből*), vagy a francia avagy angol nyelvből, mely által azonban csak olly al-ipartanodában alkalmazásra képesítetik, melyben az illető második nyelv tanítatik, vagy

- b) a földrajzból és történetéből, vagy
- c) a természettanból, vagy
- d) a természetrajzból, vagy
- e) a mennyiségtanból.

A földrajzból és történetéből képesítés egyedül, csupán akkor elegendő, ha az a fő-ipartanodára kiterjed, és csupán az ebbeni alkalmazásra nézve.

Ha az az al-ipartanodára szorítkozik, azzal az oktatási nyelvből képesítés egybekapcsolandó.

A ki csupán a mennyiség-termesztani szakok köréből képesítést kívánja megnyerni, köteles azt a fönelőrsorolt szakok (a—f) közül legalább is kétből és pedig az egyikből a fő-ipartanodára nézve kimutatni.

*) mely alatt tehát az olasz nyelv is foglaltatik.

1. Durch das Examen gründliche Kenntnisse in den Fächern, für deren Unterricht er sich zunächst befähigen will, beweisen, und

2. eine entsprechende allgemeine Bildung besitzenden; das Ergebnis der Prüfung in beiden Beziehungen ist dafür maßgebend, ob der Candidat zur Ertheilung des Unterrichtes in der ganzen Realschule, oder nur in der Unter-Realschule befähigt ist. Die Commission hat hierüber, in soferne nicht in dieser Vorschrift bestimmte Regeln enthalten sind, nach ihrem Ermessen zu urtheilen, und ihr Urtheil immer in dem Zeugnisse mit Genauigkeit und Bestimmtheit auszusprechen.

§. 4.

Hauptgebiete der Prüfungsgegenstände.

Die Hauptgebiete der speciellen Kenntnisse, auf welche sich die Prüfung zu beziehen hat, sind:

1. Sprachen;
2. Geographie und Geschichte;
3. die mathematisch = naturwissenschaftlichen Fächer, nämlich:
 - a) Mathematik,
 - b) darstellende Geometrie mit dem dazu gehörigen Linearzeichnen,
 - c) Physik mit theoretischer Mechanik,
 - d) Maschinenlehre,
 - e) Naturgeschichte,
 - f) Chemie.

§. 5.

Wahl aus den Prüfungsgegenständen.

Wer sich für die Unterrichtssprache befähigen will, hat sich gleichzeitig der Lehramtsprüfung, wenigstens für die Unter-Realschule zu unterziehen, entweder:

- a) aus einer zweiten österreichischen Landessprache*), oder aus der französischen oder englischen Sprache, wodurch er jedoch nur die Befähigung zur Anstellung an einer Realschule erlangt, an welcher die bezügliche zweite Sprache gelehrt wird, oder
- b) aus der Geographie und Geschichte, oder
- c) aus der Physik, oder
- d) aus der Naturgeschichte, oder
- e) aus der Mathematik.

Die Befähigung für Geographie und Geschichte allein genügt nur dann, wenn sie sich auf die Ober-Realschule erstreckt, und nur zur Anstellung an einer solchen.

Ist sie auf die Unter-Realschule beschränkt, so muß damit die Befähigung für die Unterrichtssprache verbunden sein.

Wer die Befähigung nur aus dem mathematisch = naturwissenschaftlichen Gebiete erlangen will, muß dieselbe aus wenigstens zweien der oben angeführten Fächer (a—f) und zwar mindestens aus einem für die Ober-Realschule erweisen.

*) Worunter also auch die italienische begriffen ist.

1. къ спрo кзнпocчннe coлдe дн cпeциaлитeтнe, нeнтръ кaрл вoлeчe н'мл кoмпpoвa кaпaчнтaтeа;

2. къ ce вькьpъ дe o кьлтpъ чнeрaрo кoрpeспoндeнтe; peсчтaтeлe cсaмнeлe дн втъндoв пpнвнeлe вa дeвнe, дeкъ кaндндатeлe eстe кaдaчe дe a дa днвъцътpъ дн cкoлa peалo ннфepнe, oрп нзмaл днтp'o cкoлъ peалo ннфepнe. Koммнcнoн вa дeвнe дeспpe aчeстa дъпъ гъcпpea ceв къ кьлe, дe нъ вopъ фн aлto пepълe дeтepмнaтo дн пpe-cкpнтълe aчeстa, мн дeчнcнeн cea o вa eнъчнa тoтoдeнa дн aттeчтeлe къ aвъpтeцъ мн пpeчнcнe.

§. 4.

Pamiл pпнчнaлaл aл oвлeнтeлopъ дe ocамнo.

Pamiл pпнчнaлaл aл кзнпocчннeлopъ cпeциaлaл aсcъppa къpopa ce вa eстндo cсaмнeлe cънтe:

1. лнмвeлo;
2. гeогpaфия мн нcтopнa
3. cпeциaлитeтнe мaтeмaтнкo-фнcнe, aдeкъ:

- a) мaтeмaтнкa
- b) гeoмeтpнa дeскpнтнвъ мн дeceмнeлe лннaрo чe co цннo дe дънca,
- c) фнcнкa къ мeчaннкa тeopeтнкъ,
- d) днвъцътpa дeспpe мaшннo,
- e) нcтopнa нaтppaлo,
- f) хeмнa.

§. 5.

Aлoчopea дн oвлeнтeлe дe ocамнe.

Aчeлa кaрe вoлeчe a кьпътa тeчтoнтe дe кaпaчнтaтe нeнтpъ лнмвa дe днвъцътpъ, ce вa cъпънo тoтoдaтъ мн лa cсaмнeлo днвъцътopecкъ, чeлъ пъцнe нeнтpъ cкoлa peалo ннфepнe, ceaъ

- a) дн o aдoвa лнмвъ a цeрoл*), oрп дн лнмвa фpънкъ cъъ aнглнкъ, пpн кaрe днтъ ce фaчe кaпaчo дe aпплнкъчнeнo нзмaл лa aтapъ cкoлъ peалo, лa кaрe co днвaцъ a дoв лнмвъ peспeнтнвъ, cъъ

- b) дн гeогpaфнъ мн нcтopнъ, oр
- c) дн фнcнкъ, cъъ
- d) дн нcтopнa нaтppaлo, oр
- e) дн мaтeмaтнкъ.

Kaпaчнтaтeа нeнтpъ гeогpaфнъ мн нcтopнъ eнъpe вa aжъжпe нзмaл aтъчнл, кънд ce вa eстндo лa cкoлa peалe cъпepнe, мн дъ дpчнтъ дe aпплнкъчнe нзмaл лa aтapе cкoлъ.

De ce вa тъpчннл кaпaчнтaтeа aчeстa лa cкoлa peалo ннфepнe ce вa днпpeзнa къ кaпaчнтaтeа нeнтpъ лнмвa дe cъдътe.

Aчeлa кaрe дopecчe a кьпътa тeчтoнтe дe кaпaчнтaтe нзмaл дн cфepa мaтeмaтнкo-фнcнкъ, вa кoмпpoвa кaпaчнтaтeа cea чeлъ пъцнe дн дoл дн pamiл нзмнгл мaл cъcъ (a—f) мн aнъчe чeлъ пъцнe дн знълъ нeнтpъ cкoлa peалe cъпepнe.

*) Aнтpо кaрe ce дндeлeчe мн лнмвa нтaлнaнъ.

Az egyes szakokbani kivántatóságok mértéke s azoknak szükséges összekapcsolásai.

6. §.

Nyelvek.

I. Német nyelv.

Hogy a jelölt annak minden osztályokbani tanítására képesítették, tölle következők kívántatnak:

1. Nyelvszerkezeti jártasság, hibátlan írásbeli előadás és tiszta kiejtés;

2. a nyelvtan alapos ismerete, a könnyebb közép magas német nyelvemlékek értése;

3. az irodalomtörténet s az újabb és legújabb korbani legnevezetesebb költők és prófairodalmi műveinek, s a régibb korbani legfontosabb irodalmi művek tartalmának ismerete;

4. a költészet és prosa formáinak és fajainak ismerete. A német verselés ismerete. A német költők aethetikai méltánylása és a prosai előadások nyelvszerkezeti elemzése;

5. a műveltség történetének általában, s a görög és német mythológiának ismerete.

Az al-ípartanodabani képességre csak az 1—4. alatt elősorolt kellékek, s csak annyiban kívántatnak, a mennyiben az újabb nyelvre és irodalomra vonatkoznak.

Ezenkívül megkívántatik, hogy a jelölt még egy más élő vagy holt nyelvet olly mértékben bírjon, hogy azt ne csupán értse, hanem nyelvtanát és szóköltését is ismerje, s ha az élő nyelv, azon hibátlanul írni s beszélni is képes legyen. Ha a bizottmány a jelöltet ezen nyelvből maga nem képes megvizsgálni, szabadságában áll, azon szaktértőt megnevezni, kik a német nyelv tanítóiként olly ípartanodában kívánnak alkalmaztatni, mellyben egy második országos nyelv részleg oktatási nyelv, kötelesek abbéli képességüket kimutatni, miszerint ők ezen nyelvet legalább az aliparisholában taníthatják, hogy a nyelv oktatásnál összehasonlítólág járhasanak el, csak hogy a részben a kiejtés tisztasága kevésbé szigoron ítélendő meg.

7. §.

II. Más országos nyelvek.

Az ezek tekintetébeni kivántatóságok a német nyelvre nézve kitűzöttekkel hasonszerűleg szabandok ki. Ezenfölül meghívántatik, hogy a jelölt egyszersmind azt, miszerint ő a német nyelvet az aliparisholában tanítani képes, bizonyítsa be, hogy a nyelvtanításnál össze hasonlítólág járhasson el; csak hogy a részben a kiejtés tisztasága kevésbé szigoron ítélendő meg.

Maß der Anforderungen in den einzelnen Fächern und nothwendige Verbindungen derselben.

§. 6.

Sprachen.

I. Deutsche Sprache.

Damit der Candidat die Befähigung erlange, sie in allen Classen zu lehren, wird von ihm gefordert:

1. Stylistische Gewandtheit, correcte schriftliche Darstellung und reine Aussprache;

2. gründliche Kenntniß der Grammatik, Verständniß der leichteren mittelhochdeutschen Sprachdenkmäler;

3. Kenntniß der Literaturgeschichte und der literarischen Erzeugnisse der bedeutendsten Dichter und Prosaiker der neueren und neuesten Zeit, Kenntniß des Inhaltes der wichtigsten literarischen Erzeugnisse der älteren Zeit;

4. Bekanntschaft mit den Formen und Arten der Poesie und Prosa. Kenntniß der deutschen Verskunst. Aesthetische Würdigung deutscher Dichter und stylistische Analyse prosaischer Darstellungen;

5. Bekanntschaft mit der Culturgeschichte im Allgemeinen und mit der griechischen und deutschen Mythologie.

Zur Befähigung für die Unter-Realschule werden nur die Forderungen 1—4, und nur in soweit sie sich auf die neuere Sprache und Literatur beziehen, gestellt.

Ueberdies wird gefordert, daß der Candidat irgend einer zweiten lebenden oder todtten Sprache in dem Maße mächtig sei, daß er sie nicht nur verstehe, sondern auch ihre Grammatik und Syntax kenne, und wenn sie eine lebende ist, sie correct zu schreiben und zu sprechen im Stande sei. Ist die Commission nicht in der Lage, den Candidaten aus dieser Sprache selbst zu prüfen, so steht es ihr frei, den Sachverständigen zu bezeichnen, dessen Zeugniß als beweisend zu betrachten ist. Candidaten, welche als Lehrer der deutschen Sprache an einer Realschule angestellt zu werden wünschen, an welcher eine zweite Landessprache theilweise Unterrichtssprache ist, haben die Befähigung nachzuweisen, diese Sprache wenigstens in der Unter-Realschule zu lehren, um bei dem Sprachunterrichte vergleichend vorgehen zu können, nur ist hierbei die Reinheit der Aussprache minder streng zu beurtheilen.

§. 7.

II. Andere Landessprachen.

Die hinsichtlich derselben zu stellenden Anforderungen sind nach Analogie der hinsichtlich der deutschen gestellten zu bemessen. Ueberdies wird gefordert, daß der Candidat gleichzeitig die Befähigung, die deutsche Sprache in der Unter-Realschule zu lehren, nachweise, um bei dem Sprachunterrichte vergleichend vorgehen zu können; nur ist hierbei die Reinheit der Aussprache minder streng zu beurtheilen.

Месэра речерштелорѣ дн фѣкарѣ специалитѣи шѣ легѣтэре печесарѣ а ле ачестора.

§. 6.

Limba.

I. Limba germană.

Pentru ca candidatul să poată ține testeimoniu de capacitate de a pronunța limba germană din toate clasele se cere de la dânsul:

1. îndemnatate stilistică, scriere corectă și pronunțare corectă;

2. cunoștințe fundamentale de gramatică, de lexic și de morfologie mai ales de limba germană veche din mez-eră;

3. cunoștințe de istoria literaturii și de produsele literare a le celor mai dinsemnatori poezii și prozatori din timpul mai nou și de toate poezii, cunoștințe de cele mai importante produse literare din timpul veche;

4. familiaritate cu formele și speciile de poezie și proză, cunoștințe de versificație germană. Trantarea poezilor germani din punct de vedere estetic, și analize stilistică de scrierile prozaiice;

5. Cunoștințe de istoria culturii pe care o poartă, și de mitologia greacă și germană.

De la acela care voiește a ține testeimoniu de capacitate pentru școala reală inferioară, se vor cere numai orientate 1—4, și numai după atâtea zile câte aचेते се естіндѣ ла лимба шѣ литератра поэи.

Afară de аचेते се ва чере, ка кандидатлѣ сѣ маї сѣи о адоа лимбѣ виѣ ор поэи, дн сѣ аша, ка нѣзмаї сѣ о днеллѣгѣ, чи сѣ кѣноскѣ шѣ граматика шѣ сѣнтанса еї, шѣ де ва фѣ лимбѣ виѣ, сѣ фѣ дн сѣаре де а о сѣриє шѣ ворѣ коррѣнтѣ. Дѣрѣ коммѣсѣнеа нѣ ва фѣ дн сѣаре де а есамѣна пе кандидатлѣ дн аचेते лимбѣ, ва нотѣ денсми знѣ причѣсторѣ де лѣкрѣ, алѣ кѣрѣла testeimoniu се ва консѣдера де валѣдѣ. Кандидатлѣ карѣ доресѣ а се аплика ка днѣдеторѣ де лимба германѣ ла о сколѣ реале, ла карѣ лимба де сѣдѣс есте дн парте о а доа лимбѣ а дѣреї, ворѣ дѣмѣстракѣ аѣ капачѣтеа де а пронунсѣ лимба аचेते челѣ кѣгѣнѣ дн скола реале inferioară, сѣре а нотѣ прочѣда паралѣлѣ ла днѣдѣтѣра лимбѣї, нѣзмаї аїчї нѣ се ва дѣжѣдека сѣрѣнсѣ кѣрѣдѣния пронунсѣї.

§. 7.

II. Alte limbe a le țerei.

Prețincășnile ce sânt a se face dн prѣvѣнда аторѣ лимбѣ а ле țerei, се vorѣ месэра дѣнѣ аналоѣя прѣтѣнсѣнѣлорѣ фѣрѣсте дн prѣvѣнда лимбѣї германѣно. Пе лѣнѣгѣ ачеते се ва чере ка кандидатлѣ сѣ шѣ компрѣвезе тотодатѣ капачѣтеа де а пронунсѣ лимба германѣ дн скола реале inferioară, сѣре а нотѣ прочѣда паралѣлѣ ла днѣдѣтѣра лимбѣї; нѣзмаї аїчї нѣ се ва дѣжѣдека сѣрѣнсѣ кѣрѣдѣния пронунсѣї.

8. §.

III. Idegen nyelvek.

Az ezek tekintetében kívántatóságok azzal hasonszerűleg ítélendők meg, a mi a német nyelvnek az ipartanodában tanítására való képesség tekintetében követeltetik.

Ezenfölül a jelölt köteles egyszersmind kimutatni, miszerint ő képes azon ipartanodának, mellyben alkalmaztatni kíván, egy oktatási nyelvét az alipartanodában tanítani; csak hogy e részben a kifejtés tisztasága kevésbé szigorun ítélendő meg.

9. §.

Történelem és földrajz.

1. A történelemben a megvizsgálandónak a világtörténet időrendes biztos átnézetével, a főesemények okozatos összefüggéseivel belátással, a régi történetnek olly mértékben alapos tudásával, melly a világtörténet saját megértésére szükséges végre a történet valamely fő részében a legjobb történeti segédeszközök használása mellett szerzett jártassággal kell birnia.

Az ausztriai császárság történetére, valamint annak statistikájára nézve, a kereskedelem s ipar és a legfontosabb álladalmakhoz kereshedelmi viszonyok, különösen az ezekkel kötött vám- és kereskedelmi szerződvények tekintetbe vételével, különös alaposág és terjedelmesség kívánandó.

2. A földrajzban a megvizsgálandónak az egész föld természeti minősége és politikai felosztása szerinti biztos átnézetét, az európai országok pontos ismeretét, és Ausztria földrajzában különös jártasságot kell mutatnia. Továbbá a földképeknek a táblárai rajzolásában is gyakorlottságot kell tanúsítania.

3. Ha a jelölt fő-ipartanodában történeti oktatásra való képesítésről lemond, úgy a történelem tetszés szerinti részében különös jártasság nem kívánandó.

10. §.

Mennyiség-termesztani kör.

A mennyiségtanban a megvizsgálandótól az összes elemi mennyiségtan s gyakorlati alkalmazása körül biztos ismeret és jártasság, a mértani rajzolás ismerete annak határain belül, a mi az alipartanodában tanítottatik, továbbá az elemző mértanban gyakorlottság s a különböző és egészlési számvetés elemeinek azon ismerete kívántatik, melly a tulajdonképeni mű-mennyiségteni szakokba való mélyebb behatásra szükséges.

Az al-ipartanodában oktatás végelti ké-

§. 8.

III. Fremde Sprachen.

Die hinsichtlich derselben zu stellenden Anforderungen sind nach Analogie dessen zu bemessen, was hinsichtlich der deutschen Sprache zur Befähigung für den Unterricht in der Realschule gefordert wird.

Uebrigens hat der Candidat gleichzeitig die Befähigung nachzuweisen, eine Unterrichtssprache der Realschule, an der er angestellt zu werden wünscht, in der Unter-Realschule zu lehren; nur ist hierbei die Reinheit der Aussprache milder streng zu beurtheilen.

§. 9.

Geschichte und Geographie.

1. In der Geschichte muß der Examinand eine chronologische sichere Uebersicht über die Weltgeschichte, Einsicht in den pragmatischen Zusammenhang der Hauptbegebenheiten, gründliche Kenntniß der alten Geschichte in dem Maße, als sie zum eigenen Verständniß der Weltgeschichte erforderlich ist, endlich eine durch eigene sorgfältige Benützung der besten historischen Hilfsmittel gewonnene Vertrautheit mit irgend einer Hauptpartie der Geschichte besitzen.

Eine besondere Gründlichkeit und Ausführlichkeit ist für die Geschichte des österreichischen Kaiserstaates, sowie für dessen Statistik mit Rücksicht auf Handel und Gewerbe und auf die Handelsbeziehungen zu den wichtigsten Staaten, vorzüglich auf die mit denselben bestehenden Zoll- und Handelsverträge zu fordern.

2. In der Geographie hat der Examinand eine sichere Uebersicht über die gesammte Erde nach ihrer natürlichen Beschaffenheit und politischen Abtheilung, eine genaue Kenntniß der europäischen Länder und eine specielle Bekanntschaft mit der Geographie Oesterreichs zu zeigen. Auch hat derselbe Geübtheit im Entwerfen von Karten auf der Tafel nachzuweisen.

3. Wird auf die Befähigung für den historischen Unterricht in der Ober-Realschule verzichtet, so ist von der Forderung der besonderen Vertrautheit mit einer beliebigen Partie der Geschichte abzusehen.

§. 10.

Mathematisch-naturwissenschaftliches Gebiet.

In der Mathematik wird von den Examinanden sichere Kenntniß und Durchübung der gesammten Elementarmathematik und ihrer praktischen Anwendung, Kenntniß des geometrischen Zeichnens innerhalb der Grenzen dessen, was in der Unter-Realschule gelehrt wird, ferner Geübtheit in der analytischen Geometrie und diejenige Kenntniß der Elemente der Differenzial- und Integralrechnung gefordert, wie sie zu einem tieferen Eingehen in die eigentlich technisch-mathematischen Fächer nothwendig sind.

Zur Befähigung für den Unterricht in der

§. 8.

III. Limbe cтрине.

Черепило че снѣтъ а со фачо дн прѣинда лимвелорѣ cтрине се ворѣ деместра дѣтъ аналогия претинкнѣлорѣ фѣкъте дн прѣинда лимвел черпѣло, прѣн каре се ва деместра канавитатеа нентрѣ дн вѣдѣтѣрѣ дн скола реале.

Афарѣ де ачѣста кандидатѣлѣ ва компроната одатѣ къ аре канавитатеа де а пропѣне дн скола реале инфѣриоре лимба де cтѣдѣ дн скола реале ла каре доресче а со аплика; нѣмал аѣл нѣ се ва деждака амя cтранѣкѣ кѣрѣѣа пропѣнѣлѣ.

§. 9.

Ictoria шѣ цѣография.

1. Din ictoriѣ се ва чере ка кандидатѣлѣ сѣ аѣз о идеѣ хронологѣкѣ комплетѣ шѣ сѣкѣрѣ де cтѣре ictoria универсале, сѣ петрѣндѣ нѣнѣсѣлѣ прѣматѣкѣ алѣ евиниминтелорѣ прѣнѣнѣлѣ, сѣ кѣнпосѣкѣ дн фѣндаментѣ ictoria нѣкѣз не кѣлѣ octo до лѣнѣ ка сѣ днѣлѣлѣлѣ ictoria универсале, дн фѣно сѣ поссѣдѣ о фамилѣаритате до апропѣо къ зна дн цѣрѣлѣ прѣнѣнѣлѣ а до ictoriѣлѣ дѣтъ пѣтѣчеро, чеа чо се кѣлѣлѣ прѣн неконтенѣта фолосѣро а черорѣ мал вѣно мѣжлѣче вѣкѣтѣлѣро ictoriѣче.

Фѣндѣлѣмѣнтѣ шѣ десволѣтѣмѣнтѣ спецѣлѣо се ва черо дела кандидатѣлѣ нентрѣ ictoria днѣвѣрѣѣѣѣлѣ аѣcтѣриѣче, прѣкѣтѣ шѣ нентрѣ cтатѣcтѣка еѣ къ прѣвѣнѣз ла коммѣрѣцѣ шѣ индѣcтѣрѣ шѣ ла рофѣорѣнѣцѣло коммѣрѣциѣлѣ къ cтѣтелѣ черо мал импѣртѣнѣлѣ, шѣ мал алясѣсѣ ла тѣранѣтелѣ до намѣ шѣ коммѣрѣцѣлѣ днѣелѣто къ ачѣло cтѣто.

2. Din цѣографѣсѣ се ва черо ка кандидатѣлѣ сѣ поссѣдѣ о идеѣ комплетѣ шѣ сѣкѣрѣ доcтѣре пѣтѣнтѣлѣ днѣтѣрѣкѣ дѣтъ прѣпрѣѣѣтѣлѣ celo патѣралѣ шѣ дѣтъ днѣвѣрѣѣѣлѣ политѣкѣ, сѣ аѣз кѣнпосѣнѣнѣз къ деамментѣнтѣлѣ деспѣро цѣроло експѣнѣѣче, шѣ cнѣцѣлѣмѣнѣто сѣлѣ фѣз фамилѣарѣо цѣографѣя аѣcтѣрѣлѣ. Кандидатѣлѣ ва деместра къ еро днѣдѣмѣнтѣлѣто до а пролѣнта харѣло по тѣвѣлѣ.

3. Дѣкѣ кандидатѣлѣ нѣ ва коѣ сѣ канѣто тѣcтѣмонѣсѣ до канавитатеа cтѣре а пропѣне ictoria дн скола реале cтѣпѣриоре, аѣнѣлѣ нѣ се ва пролѣндо дела дѣнѣсѣлѣ ка сѣ аѣз кѣнпосѣнѣнѣз спецѣлѣо до о нарѣло а ictoriѣлѣ дѣтъ пѣтѣчеро.

§. 10.

Рѣмѣлѣ матемѣтѣко-фѣѣѣкѣ.

Din матемѣтѣкѣ се ва черо дела кандидатѣлѣ кѣнпосѣнѣнѣз шѣ деппѣндѣро сѣкѣрѣ де матемѣтѣкѣ елѣмѣнтѣарѣо днѣтѣрѣз шѣ до апликаѣроа прѣнтѣкѣ а еѣ, кѣнпосѣнѣнѣз до десѣмѣнтѣлѣ цѣографѣкѣ, по кѣлѣ се днѣвѣз ачѣста дн скола реале инфѣриоре, дѣтъ ачѣа деппѣндѣро дн цѣографѣя аналѣтѣкѣ шѣ кѣнпосѣнѣнѣз де елѣментѣле кѣлѣлѣлѣлѣ дѣфѣрѣнѣнѣѣлѣо шѣ интерѣале, не кѣлѣ снѣлѣ ачѣсто до лѣнѣз cтѣро а петрѣнде мал адѣнѣкѣ дн спецѣлѣлѣѣлѣо технѣко-матѣмѣтѣѣче пропѣрѣ.

Нентрѣ канавитатеа де а пропѣне днѣвѣдѣтѣрѣ

pe ségre elegendő az elemi mennyiségtan tekintetébeni kívánatosságok teljesítése.

§. 11.

Ábrázmányos mértan és vonalrajz.

Az ezen tanszakbani tanítási képességre megkívánatlik:

1. Az ábrázmányos mértan ismerete s tanainak tudományos indoklása, az összes mértan körének használásával.

2. Annak árny- és távlati összeállításokra, nem különben az ipar különféle tárgyainak rajzaira való alkalmazásábani ügyesség kiváltképen pedig az erdőműtan, építészet és gyakorlati mértanra való viszonylatokban.

3. A jelöltnek jártasnak kell lennie, a tisztán mértani tételek használásában, oly mértani föladatak megfejtésénél, melyek azon iparágakban gyakran előfordulnak mint p. o. fogazatoknál, váltásoknál, összeállítási ékítvényeknél, hidaknál, boltozatoknál, mértani fölméréseknél sat. mi végett az ezen szakolombani ismeret egy bizonyos foka sem nélkülözhető.

4. Oly tárgyak rajzainak, melyek ezen ágakban nem föltötte ritkán fordulnak elő, ovatos készítéséhez értenie, s a gyakorlati mértan különböző ágaiban divatozó megjelöléseket a tervekben és térképekben ismernie kell, a mennyiben ezek inkább el vannak terjedve, s mindezen rajzok helyes és tetszetes kiviteléhez értenie kell.

Az ezen oktatásra való képesség elnyoróse végott az alipartanodában elegendő:

1. Az ábrázmányos mértan kevésbé nehéz tanainak ismerete, a mennyiben azok tapasztalati uton szemlélet által értelmezhető, s az elemi mértannak könnyekben fölfogható tételei által indokolható. Azonban ezen ismeretnek is annyira kell haladnia, hogy a jelölt

2. a fönérített tárgyak rajzainál egyszerűbb mértani árny- és távlati összeállításokat hasonlóképp helyesen, ügyesen és szépen kivinni képes legyen. A fekrájzra nézve elegendő az illyes tervekben építészeti, mező- és erdőtanai czélokra szokásos megjelölések szép előállításábani ismeret és képesség.

3. A jelöltnek a mértani nézlettant, s annak a tárgyak nézlet szerinti távlati, egyenes szögű és ferde fekvésű szabad kézzeli rajzolásában adandó oktatásra való alkalmazását teljesen kell ismernie. A ki az ábrázmányos mértan és vonatrajz szakárai képezettséget el akarja nyerni, tartozik ezenföül az építészetből is azon ismereteket kimutatni, me-

Unter-Realschule genügt die Erfüllung der in Betreff der Elementar-Mathematik gestellten Forderungen.

§. 11.

Darstellende Geometrie und Linearzeichnen.

Zur Befähigung für den Unterricht in diesem Lehrfache wird gefordert:

1. Die Kenntniß der darstellenden Geometrie und die wissenschaftliche Begründung ihrer Lehren, mit Benützung des Gebietes der gesammten Geometrie.

2. Gewandtheit in ihrer Anwendung auf Schatten- und perspectivische Constructionen, sowie auf die Durchführung von Zeichnungen der mannigfaltigsten Gegenstände des Gewerbefleißes, vorzüglich aber in den Beziehungen auf Mechanik, Baukunst und praktische Geometrie.

3. Muß der Candidat vertraut sein mit der Benützung rein geometrischer Lehrfächer bei der Lösung der in jenen Gewerbszweigen häufig vorkommenden geometrischen Probleme, wie z. B. bei Verzahnungen, Steuerungen, constructiven Drümenten, Brücken, Gewölben, geometrischen Vermessungen u. dgl., weshalb auch ein gewisser Grad von Sachkenntniß in diesen Fächern nicht vermifft werden darf.

4. Muß er Zeichnungen von Objecten, welche in diesen Zweigen nicht besonders selten sich vorfinden, mit Umsicht zu entwerfen verstehen, die in den verschiedenen Zweigen der praktischen Geometrie üblichen Bezeichnungen in Plänen und Karten kennen, in soferne dieselben eine größere Verbreitung gefunden haben, und alle diese Zeichnungen richtig und gefällig auszuführen verstehen.

Zur Befähigung für diesen Unterricht in der Unter-Realschule genügt:

1. Die Kenntniß der minderschwierigen Lehren der darstellenden Geometrie, in soferne sie sich auf empirischem Wege durch Anschauung erläutern, und mittelst leichter zu fassender Sätze der Elementar-Geometrie begründen lassen. Doch muß auch diese Kenntniß soweit gediehen sein, daß er

2. Einfachere geometrische Schatten- und perspectivische Constructionen bei Zeichnungen der oben angebeuteten Gegenstände ebenfalls richtig, gewandt und schön auszuführen vermöge. Für das Situationszeichnen genügt die Kenntniß und die Fähigkeit einer schönen Darstellung der in solchen Plänen für Bau-, Land- und forstwissenschaftliche Zwecke üblichen Bezeichnungen.

3. Vollständige Kenntniß der geometrischen Anschauungslehre und ihrer Anwendung auf den Unterricht im Zeichnen von Gegenständen nach der Anschauung in perspectivischer, orthogonaler und schiefer Projection mit freier Hand. Wer die Befähigung für das Lehrfach der darstellenden Geometrie und des Linearzeichnens erlangen will, hat nebstbei auch diejenigen Kenntnisse aus

ди школа реале inferiore, а жжжже сь со дмпли- нскъ челе че се черъ ди привинга математичеи элементарл.

§. 11.

Geometria descriptivă și desenul liniar.

Спре а кълпга tectimonis de capacitate ка сь потъ пропне дивъдъдъръ ди ратъдъ ачеста се чере дела кандидатъ:

1. Къносчингъ де геометрия дескриптивъ ми демъстръчъсне счингификъ де пречентеле ел, къ фолосире де ратъдъ геометриел днпредл.

2. Андемънтате ди аппикареа ел ла кон- стръчъснл къ змъръ ми ди перспентивъ, прекъм ми ла десемне де дифферите ориенте де индъстръ, дар маи алесъ ди привинга механичел, архитентъреи ми геометриел практиче.

3. Се чере ка кандидатъдъ сь счъзъ вине а се фолоси де теоремеле геометриел преу пентръ а деслега провлетеле геометриче, карл окъркъ фърте десъ ди ачела ратл де индъстръ, д. е. ла дндин- цетъре, транспаторил де микаре, орпъмито де кон- стръчъсне, пъндл, волте, месъръчъсне геометриче ш. а. а., де ачела се ва претинде ка сь айъ пълъ ла орекаре градъ къносчингъ де дъръ ди ачеста спедиялтъдл.

4. Се чере ка сь счъзъ а десемна къ аккъратедъ ориентеле, карл оввинъ адесорл ди ратил ачестиа, сь къноскъ десемпъчъснеле дин плане ми харте, карл счнтъ зчитате ди дифферидил ратл ал геометриел практиче, деръ ачеле се воръ фи про- лъдъитъ таре, ми тоге десемнеле ачеле сь причепъ а ле фаче ми ел аккъратъ ми къ рсчтъ.

Пентръ капациitatea де а пропне студиял ачеста ди школа реале inferiore а жжжже:

1. къносчинга де пречентеле геометриел дескриптиве, карл не счнтъ ашиа греле, дикътъ ачестло се еспилъ приа интъчъсне, не кале емпирикъ ми се потъ демъстра приа пропсечъснеле геометриел элементарл, карл се днделлеръ маи зшиоръ. Къ тоге ачеста ми ди къносчинга ачеста се чере сь фъзъ версатъ днр'атъдъ, дикътъ

2. сь фъзъ ди счаре де а фаче аккъратъ, къ андемънаре ми фърмосъ констръчъсне геометриче маи сипла къ змъре ми ди перспентивъ ла десемнареа ориентелоръ нсмите маи счсъ. Пентръ десемпъдъ де счъчъснеле а жжжже къносчинга ми андемънтатеа де а десемна фърмосъ плансрл зчитате ди архитентъръ, економия де къмаъ ми сел- вънистикъ.

3. къносчингъ комплетъ де пречентеле геометриел интъсиве ми де аппикареа лоръ ла счдизалъ де а десемна къ шънъ ливеръ ориенте дъдъ веде- роа къ окл ди пропечъснеле перспентивикъ, ортого- нале ми темитъ. Ачела каре волесче сь капете tectimonis de capacitate дин геометрия дескриптивъ ми дин десемпъдъ линаре, се ва лелитима къ аре ми къносчингеле ачеле дин архитентъръ, каре счнтъ

lyek abból az al-ipartanoda harmadik osztálya számára kiszabott oktatás adására szükségesek.

12. §.

A természettanból a megvizsgálandótól kívántatik:

A kémleleti természettan és a vegytan főpontjainak biztos ismerete, mindég azoknak gyakoribb és fontosabb műtani alkalmazására figyelve, továbbá a tudományos okmutatólagos természettan biztos ismerete, a mennyiben az az elemi mennyiségtan eszközeire szorítható, a kémlődésbeni gyakorlattal együtt; az elméleti erdműtan ismerete, a különböző és egészlési számvevés elemei alapján; végre a természettannal rokon, vagy attól függő tudományokban: a csillagászatban, a mennyiségteni földrajzban és a legtüneménytanbani jártasság, hasonlóképp az elemi mennyiségtan általi indoklásra szorítva.

Az al-ipartanodábani oktatási képesség elnyerése végett az okmutatólagos természettan ismerete csak annyiban szükséges, a mennyiben az az elemi mennyiségtanon alapul.

13. §.

Géptan.

A géptanból oktatási képesség elnyerése végett megkívántatik:

Az elméleti géptannak a különbözőzési és egészlési számvetés alapjani biztos ismerete, a legkitünőbb gépek alkotásának és fölszámítási módjainak biztos ismerete, azoknak mozgó és dolgozó gépek gyanánti alkalmazásában, a gépek rajzolásábani ügyesség.

14. §.

A természetrajzból oktatási képesség elnyerése végett megkívántatik.

Azon termények ismerete, mellyek a mindennapi életben, továbbá a művészeleknél és iparoknál fontos alkalmazásban vannak, vagy mellyek különösen nevezetes minőségök által kitünők, vagy mellyek vidékünkön gyakori előfordulásuk által észrevehetők. A jelöltnék az elébe adott illy nemű tetteket meg kell ismernie s határozni.

Továbbá kívántatik: azon régibb és újabb természetrajzi rendszerek alapos ismerete, mellyek általános érvényességre emelkedtek; a növények és állatok boncz- és élettanából a legfontosabb tények ismerete, földrajzi elterjedésök s az állati és emberi életművesség összehasonlításából keletkező eredmények; végre a földisme tudása az őslénytanban, a földtanban uralkodó főnézetek s az ezek alapját képező észrevételek ismerete.

der Baufunde zu erweisen, welche erforderlich sind, um den für die dritte Classe der Unter-Realsschule vorgeschriebenen Unterricht in derselben zu ertheilen.

§. 12.

In der Physik wird von dem Examinanden gefordert:

Sichere Kenntniß der Experimental-Physik und der Hauptpunkte der Chemie, mit steter Rücksicht auf die häufigeren und wichtigeren davon zu machenden technischen Anwendungen, ferner sichere Kenntniß der wissenschaftlich beweisenden Physik, in soweit sich dieselbe auf die Mittel der Elementar-Mathematik beschränken kann, nebst Übung im Experimentiren; Kenntniß der theoretischen Mechanik auf Grundlage der Elemente der Differenzial- und Integralrechnung; endlich Bekanntschaft mit den zur Physik in naher Beziehung stehenden, oder von ihr abhängigen Wissenschaften: der Astronomie, der mathematischen Geographie und der Meteorologie, ebenfalls in ihrer Beschränkung auf Begründung durch Elementar-Mathematik.

Zur Befähigung für den Unterricht an der Unter-Realsschule wird die Kenntniß der beweisenden Physik nur in soweit gefordert, als sie auf Elementar-Mathematik beruht.

§. 13.

Maschinenlehre.

Zur Befähigung für den Unterricht in der Maschinenlehre wird gefordert:

Sichere Kenntniß der theoretischen Mechanik auf Grundlage der Elemente der Differenzial- und Integralrechnung, sichere Kenntniß der Construction und der Berechnungsarten der vorzüglichsten Maschinen in ihrer Anwendung als Motoren und als Arbeitsmaschinen, Fertigkeit im Zeichnen von Maschinen.

§. 14.

Zur Befähigung für den Unterricht in der Naturgeschichte wird gefordert:

Kenntniß jener Naturprodukte, von welchen im alltäglichen Leben, dann bei Künsten und Gewerben eine wichtige Anwendung gemacht wird, oder die durch eine besonders merkwürdige Eigenschaft sich auszeichnen, oder die in unserer Umgebung durch häufiges Vorkommen sich bemerkbar machen. Der Candidat muß ihm vorgelegte Körper dieser Art zu erkennen und zu bestimmen vermögen.

Ferner wird gefordert: gründliche Kenntniß jener älteren und neueren naturhistorischen Systeme, welche eine allgemeine Geltung gefunden haben, Kenntniß der wichtigsten Thatsachen aus der Anatomie und Physiologie der Pflanzen und Thiere, ihre geographische Verbreitung und der aus der Vergleichung der thierischen und menschlichen Organisation hervorgehenden Resultate; endlich Kenntniß der Geognosie in Verbindung mit Paläontologie, der in der Geologie herrschenden Hauptansichten und der den letzteren zu Grunde liegenden Beobachtungen.

de lincz, spre a da dinstanca pnyctyera ce ecto prescrie pentr klasoa a trela din scola reale inferioare.

§. 12.

Din fizik se va cere de la kandida:

Канноциндь секърь де физика експерименталэ ши де пнтеле принципалэ але хемии, кз присиндъ контингъ ла епликэриле техниче челе мал десо ши мал импорантэ чо се факъ динтранса, дээр ачэа канноциндъ секърь де физика демостративъ сциинцификъ, дикътэ ачэста се ноте мъруни ла шикло-челе математивел элементарэ, динпренгъ кз депиндереа де а фачо експерименте; канноциндъ де механика теоретикъ по база элементарэ калкулэ ши дифференциале ши интеграле; ши шино канноциндъ де сциингеле, карэ стаъ ши рефериндъ де апропе кз физика, сѐз дениндэ дела данса: астрономия, география математикъ ши метеорология, сар' дикътэ се поиз демостра prin matematika elementare.

Pentru capacitatea de a pronunsa aचेतं चदसं आणि स्काला रेाले inferioare से वा चरो कान्कोचिन्दा दे फिजिका демोस्ट्रतिव् नसमाल अत्र'अतिसं, दिकतिसं से से फंदेड्यं दे математिका элементारे.

§. 13.

Анвѣдѣтеръ дѣспре максине.

Pentru capacitatea de a pronunsa анвѣдѣтера дѣспре максине се чѣро:

Канноциндъ секърь де механика теоретикъ по база элементарэ до калкулэ ши дифференциале ши интеграле, канноциндъ секърь де конструктура ши до модърле композитре максинелоръ чѣлоръ мал алесе ши епликароа лоръ на мотори ши на максине до лѣкръ, дндемълато де а дѣспре максине.

§. 14.

Pentru capacitatea de a pronunsa анвѣдѣтеръ дин история натрале се ва чѣро:

Канноциндъ де ачело продунто натрала, карэ се апликъ фѣрто максисъ ши виача до тото зилеле, дѣпъ ачэа ла ардэ ши месерие, сѐз карэ се диктингъ принтр'о проприетате специале демъз до днсемнатѣ, ор карэ се факъ днсемнатѣроа пентркъ окърѣ дѣсѣ днпреутерълѣ пострѣ. Се чѣро ка кандидатисъ сѣ физъ ши старе де а канночече ши до а дѣтермина коръриле до специа ачэста че 'I се ворѣ пронунсе.

Мал диколо се ва чѣре: канноциндъ фндъ-мжнтале де сикетеле де история натрале векъ ши повъ, каре аѣ валоре минераре, канноциндъ де фантеле челе мал момжнточе дин анатомия ши физиология плътелоръ ши анималелоръ, пролѣдиреа лоръ географикъ, ши ресълателе че провинъ дин компарареа органисрел анимал ши оменесел; ши шино канноциндъ де цѣогносизъ ши лѣгътеръ кз палеонтология, де идееле принципал че домнескѣ ши цѣологизъ, ши де овсервъчънило че сервекѣ ачѣ-сторѣ дин зрмъ де вазъ.

Az al-ipartanodábani oktatási képességre a boncz-, élet és földtani ismeretek nem szükségesek.

15. §.

A vegytanbéli oktatási képességre megkívánatik:

A kémleleti vegytan, és pedig: az életműlten és életműves vegytan, a vegytani elemzés biztos ismerete, ugy a mennyiségi mint minőségi tekintetben, továbbá a kereskedésben előforduló szerárúk értékére tett műtani próbák ismerete, mindég a műtanra vonatkozva, s a vegytani elveknek az azon alapuló gyártási ógakra való alkalmazásával.

16. §.

Szabad kézzeli rajzolás és szépírás.

A szabad kézzeli rajzolás, mintázás és szépírásból oktatási képesség nem olly vizsgálatok által nyeretik, mint a tudományos szakokbani képesség, hanem a megürült helyek betöltése előtt a folyamodók saját működéseire kellő uton méltányoltatnak s ők oda utasítottatnak, miszerint képességeket mint tanítók valamely iskolában gyakorlatilag bizonyítsák be.

17. §.

Általános képezettség.

Az általános képezettségre vonatkozólag kívánatik:

1. az oktatási nyelv elegendő ismerete.

A földrajz s történeti, vagy a mennyiség-termesztani szakok jelöltjei, azonban a nyelvszakból saját vizsgálat alá nem veendő, hanem azon fok, mellyben ők a nyelvet bírják, írásbeli dolgozataik, a szóbeli vizsgálat és a próbaleczko szerint ítélendő meg s ahhoz képest a bizonyítványban pontosan előadandó.

2. A vallás, földrajz s történetből, a mennyiség-, termesztanból s természetrajzból olly mértékű ismeret, melly szükséges arra, hogy a jelölt a tanulók irányában tudatlannak ne látszassék.

Ezen ismeretek szóbeli vizsgálatban bizonyítandók be. E részben az szó'gá'jon a követelmények mértékeül, a mi a földrajzból és történetből a főipartanodában, a vallásból és mennyiség-termesztani szakokból pedig a gymnasiumban végeredménylép éretik el. Azonban az itt kívánt vizsgálat az ipartanodákban vagy gymnasiumokban tett végvizsgálat ismétlésének nem tekintendő; minthogy egy részről kevesebb részletes ismeret követeltek, más részről pedig megkívánatik, hogy az ismeret a vizsgálandó által szerzett értebb képezettséghez

Zur Befähigung für den Unterricht an der Unter-Real Schule sind die anatomischen, physiologischen und geologischen Kenntnisse nicht erforderlich.

§. 15.

Zur Befähigung für den Unterricht in der Chemie wird gefordert:

Sichere Kenntniß der Experimental-Chemie, und zwar: der unorganischen und organischen Chemie, der chemischen Analyse, sowohl in qualitativer als quantitativer Rücksicht und der technischen Proben auf den Werth der im Handel vorkommenden Materialien mit steter Beziehung auf die Technik und Anwendung der chemischen Grundsätze auf die darauf beruhenden Fabrikationszweige.

§. 16.

Freihandzeichnen und Schönschreiben.

Die Befähigung zum Unterrichte im Zeichnen aus freier Hand, im Modelliren und im Schönschreiben wird nicht durch ähnliche Prüfungen, wie die Befähigung für wissenschaftliche Fächer erlangt, sondern es werden vor der Befähigung erprobter Stellen die eigenen Leistungen der Bewerber in geeignetem Wege gewürdigt und dieselben angewiesen werden, ihre Befähigung als Lehrer an einer Schule praktisch zu erproben.

§. 17.

Allgemeine Bildung.

In Beziehung auf allgemeine Bildung wird gefordert:

1. befriedigende Kenntniß der Unterrichtssprache.

Candidaten für die Lehrfächer der Geographie und Geschichte, oder des mathematisch-naturwissenschaftlichen Gebietes sind jedoch nicht einer eigenen Prüfung aus dem Sprachfache zu unterziehen, sondern es ist der Grad, in dem sie der Sprache mächtig sind, nach ihren schriftlichen Ausarbeitungen, der mündlichen Prüfung und der Probelection zu beurtheilen, und demgemäß im Zeugnisse genau zu bezeichnen.

2. Ein solches Maß von Kenntnissen aus der Religion, der Geographie und Geschichte, der Mathematik, Physik und Naturgeschichte, als nothwendig ist, um den Schülern gegenüber nicht als unwissend zu erscheinen.

Diese Kenntnisse sind in einer mündlichen Prüfung darzuthun. Als Maßstab der Anforderungen hat dabei dasjenige zu gelten, was in Geographie und Geschichte in der Ober-Real Schule, in der Religion und in den mathematisch-naturwissenschaftlichen Fächern in dem Gymnasium als Schlußleistung erreicht wird. Doch ist die hier geforderte Prüfung nicht als eine Wiederholung der Schlußprüfung der Realschulen oder Gymnasien anzusehen; denn es wird auf der einen Seite eine geringere Detailkenntniß

pentru capacitatea de a pronuie a acestor cizdiz antro scolar reale inferioare nu este de necesitate cunoasterea anatomice, fiziologice si geologice.

§. 15.

Pentru capacitatea de a pronuie profesorii din chemie se va cere:

Cunoasterea exacta de chemia experimentală, și anume de chemia neorganică, de analiza chimică atât din privința calitativă cât și cantitativă, și de probarea tehnică asupra diferitelor materialelor ce obțin în comerț cu neîntrermitare la amănunte la tehnica și aplicarea principiilor chimice la ramii de fabricație ce se fundează pe dăncare.

§. 16.

Desemnările cu mâna liberă și calligrafia.

Capacitatea de a pronuie desenările cu mâna liberă, modelarea și calligrafia nu se va comproba prin accești examini, precum se comprobează capacitatea pentru alți specialiști științifice, ci vor fi probate prin modurile de învățare și de aplicare a cunoștințelor în viața profesională, și de asemenea prin detorarea cu demnitate practică capacitatea lor de a învăța la o școală.

§. 17.

Калтъръ цинераре.

Дн привинца калтърел цинерарі се ва чере:

1. кзнночингъ де ажнечъ де лимба де цидиз.

Kandidații pentru cizdizle geografice și alți ictopici cizdiz pentru ramii matematiko-fizice nu se vor examina la un examen speciale din limba de cizdiz, ci gradul de cunoaștere de aplicare și de demnitate de aplicare a cunoștințelor în viața profesională și de asemenea prin detorarea cu demnitate practică capacitatea lor de a învăța la o școală.

2. Atite cunoaștere din religie, din geografie și istorie, matematikă, fizikă și din ictopia naturale, câte este de necesitate spre a nu se arăta necuistoreștă dinaintea școlărilor.

Aceste cunoaștere se vor demonstra într-un examen oral. Drență vaș de cea ce se cere din geografie și istorie și școlă reale inferioare, și din religie și ramii matematiko-fizice și din învățarea practică. Cu toate acestea examenul se va prelinde aici nu se va considera ca o repetiție a examenului final din școlă reale și din gimnacie; pentru că deosebi o parte se cere o mai mare cunoaștere detaliată, care deosebi se va cere ca actiune, ca deosebi kалтъраре ма-

képest egyéb tudásával és gondolkodásával szorosabb kapcsolatba lépjen.

18. §.

A vizsgálat alakja.

Ha a jelentkezőben a 2. §-ban kijelölt föltételek teljesítettek, a vizsgáló-bizottmány a vizsgálati munkákat meghatározza, és pedig:

I. A vizsgálandó otthoni kidolgozás végelt két föladatot kap:

a) Ezek egyike szükségkép a vizsgálandó különös tanulmányainak köréből és pedig oly módon választandó, hogy ő abban elegendő alkalmat találjon, tanulmányai terjedelmének és alaposságának kimutatására;

b) a második kérelés, különösen ha a vizsgálandó tanulmányainak több oldalúsága kívánatossá teszi, szinte különös tanulmányainak köréből meritendő, rendszerint azonban a második fő adatát általánosabb, jelesen nevelés- és módszertani tartalmu tétel választandó;

c) ezen föladatok kidolgozása végelt a vizsgálandónak 6—8 héti időköz engedtetik. A munkák beszolgáltatásakor ő köteles egyszeremind előadni, hogy mely segédeszközöket használt a kidolgozásra;

d) ha a vizsgálandó életrajzával együtt valamely töle már nyomtatásban megjelent munkát nyújt be, a vizsgáló bizottmány belátására bízatik, azt az írásbeli dolgozatok egyike vagy mindkettője helyett elfogadni, s ahhoz képest megítélni, vagy pedig a különbeni törvényes követelmények mellett maradni.

19. §.

Mínhogy az említett föladatok kidolgozására a vizsgálandónak teljesen szabad idő s minden előtte ismeretes és hozzáférhető irodalmi segédeszközök használata engedtetik, ennél fogva megítélésöknél azon tudományok mellyből a föladatok merítették, alapos sajátta tételre figyelembe veendő épen úgy, mint a gondolatokban és előadásbani világosság, nyelvszerkezeti hibátlanság és ügyesség.

A vizsgáló bizottmány igazgatója azokat a bizottmány illető szaktagjainak átnözés és ítéletöknek írásbani benyújtása végelt átadja, mellynek kíséretében azok a többi bizottmányi tagokkal is közölletnek.

Míndkettő lehet rövidséggel befejezendő. A vizsgáló bizottmánynak szabadságában áll, azon esetben, ha már ezen munkálatok eléggő bebizonyítják, hogy a jelölt a törvényes kívánatosságoknak meg nem felel, őt a vizsgálat folytatásából kirekesztöni

gefordert, auf der anderen Seite erwartet, daß das Gewusste gemäß der vom Examinanden gewonnenen reiferen Bildung in genauere Verbindung zu seinem übrigen Wissen und Denken getreten sei.

§. 18.

Form der Prüfung.

Sind in der Meldung die im §. 2 bezeichneten Bedingungen erfüllt, so bestimmt die Prüfungs-Commission die Examen-Arbeiten und zwar:

I. Erhält der Examinand zwei Aufgaben zur häuslichen Bearbeitung:

a) eine derselben muß nothwendig aus dem Kreise der speciellen Studien des Examinanden, und zwar so gewählt werden, daß derselbe darin hinlängliche Gelegenheit findet, den Umfang und die Gründlichkeit seiner Studien zu zeigen;

b) die zweite Frage kann, besonders wenn es die Vielseitigkeit der Studien des Examinanden wünschenswerth macht, ebenfalls aus dem Gebiete seiner speciellen Studien entnommen werden, in der Regel ist jedoch für den zweiten Auftrag ein Thema allgemeineren, namentlich pädagogischen und methodischen Inhaltes zu wählen;

c) zur Bearbeitung dieser Aufgaben wird dem Examinanden ein Zeitraum von 6—8 Wochen bewilliget. Bei Einlieferung der Arbeiten hat derselbe zugleich gewissenhaft anzugeben, welche Hilfsmittel er zur Bearbeitung benützt;

d) wenn der Examinand zugleich mit seinem Lebenslaufe eine von ihm bereits im Drucke erschienene Arbeit einreicht, so ist es dem Ermessen der Prüfungs-Commission überlassen, diese statt einer oder beider schriftlichen Arbeiten gelten zu lassen, und demgemäß zu beurtheilen, oder bei den sonst gesetzlichen Forderungen zu beharren.

§. 19.

Da zur Ausarbeitung der bezeichneten Aufträge dem Examinanden volle Muße und die Benützung aller ihm bekannten und zugänglichen literarischen Hilfsmittel gestattet ist, so ist bei ihrer Beurtheilung gleich sehr auf die gründliche Aneignung der Wissenschaft zu sehen, aus welcher die Aufgaben entlehnt sind, als auf die Klarheit in Gedanken und Darstellung und die stylistische Correctheit und Gewandtheit.

Der Director der Prüfungscommission gibt dieselben an die betreffenden Fachmitglieder der Commission zur Durchsicht und schriftlichen Abgabe ihres Urtheiles, mit welchem begleitet dieselben auch den übrigen Commission's-Mitgliedern mitgetheilt werden.

Beides ist in möglichster Kürze zu beenden. Es steht der Prüfungs-Commission zu, wenn bereits diese schriftlichen Arbeiten genügend erweisen, daß der Candidat den gesetzlichen Forderungen nicht entspricht, ihn von der Fortsetzung der

পর্য, যে এ কলিরাত্ কান্ডিডাটস্, যে এ এ কলিট্ এল্ সে বা ফি স্নিট্ স্ত্রাংক্ ক্ ক্ চলালিট্ স্মিণ্ড্ মি লিএ এ লো সে।

§. 18.

Форма есаминарл.

Декъ с'ащ амплиитъ кандидатснло ꙗссемнато ꙗн §. 2 пен'рп ꙗнцинеуѣсно, коммиссна есаминарора ва детермина лѣкррлне есаминарл ми асноме:

I. Со воръ да кандидатснл доо темо епре а ло лѣпра акасъ:

a) зна динрѣнсело со ва алнево нессинитъ дин рамснлъ етднелоръ епецнал а ло кандидатснл ми асноме къ сконъ ва ачелта сь афелꙗ ꙗн ачелта темъ оккачсно до ажжнскъ до а'шл аррлта тѣтъ естнелнеа ми колндитатеа етднелоръ селе;

b) а доа темъ ꙗнъ со на нотѣ лза дин рамснлъ етднелоръ селе епецнал, маі аллечъ кнд о ва чепо ачелта паретатеа етднелоръ кандидатснл, ꙗнъ до перснл ачелтъ адоа темъ со ва алнево ка сь фнъ до знъ конглнлѣ маі ꙗнераре ми асноме недаровисъ ми методисъ;

c) епре елнеорареа ачелторъ темо со на да кандидатснл знъ тимъ до 6—8 ентелне. Кнд на адрнево ачелто еларорате на аррлта ꙗн конснннꙗ до каро мнжлочеа ажжнстлоре с'а фолоситъ ла лѣкпарен лоръ;

d) кндѣ кандидатснл доодатъ къ вѣреллъ мнелл село на пречнлта ми пер'о карте смнлꙗ ла лгмнлꙗ делл елнсклꙗ, атнчл на релнелꙗ ла глꙗрелл ка кало а коммиснел есаминарора до а ехелене ачел карто ꙗн локлꙗ кнел есѣ амꙗндеоръ темелоръ еларорате мн до а'шл да оннлнеа днꙗ днскъ, вѣ до а етꙗрл не лнꙗрꙗ прелнелснлло лерал.

§. 19.

Фнндкъ пенлрп еларорареа темелоръ ꙗссемнато се дъ кандидатснл тимъ до ежжнскъ, ми со нѣто фолоси до тоте мнжлочеа ажжнстлоре лнеларл чол ентъ кꙗннокксто ми ла ꙗндемнлꙗ, аmlа ла дѣжжделареа лоръ со ва конелдара стрѣкѣ декъ кандидатснл каннѣоче дин фндꙗмꙗнтъ еуинꙗ дин каре с'ащ лꙗтл темело, декъ идеело ми форма комꙗсеулнел ентъ кнаре ми декъ етнлꙗ ете корпенлꙗ ми ꙗндемнлнлꙗ.

Днелторꙗл коммиснел есаминарлоро ло ва да мемсрлоръ коммиснел до епецналтатеа реленонлꙗ епре а ло реладѣ ми а'шл да оннлнеа ꙗнелрлчъ, ми апол ꙗнелꙗте до ачелтъ оннлнеа ло ва кꙗммнелеа ми челоралꙗт мемсрл ал коммиснел.

Амꙗндоо лѣкррлне ачелте со воръ термнл ꙗн тимꙗлꙗ челл маі екрлꙗ. Декъ ачелте еларорате воръ проза до ажжнскъ, къ кандидатснл нꙗ корреленде прелнелснлоръ лерал, коммиссна есаминароре ере дреллꙗ до а'л ꙗнꙗдо кꙗлеа делл кон-

és egy bizonyos időre elutasítani, miről a birodalom többi vizsgáló-bizottmányai hivatalosan értesítendőek.

Ha az otthoni írásbeli munka a visszautasításra okot nem szolgáltatott, ennek folytán a vizsgálandóval a többi vizsgálati munkák meghatározása, jelesen a zárt munkákra és szóbeli vizsgálatrai idézés és a két próbaleczko feladata közlendő, azon gymnasiumi vagy ipartanodai osztályok kijelölésével, mellyek előtt a leczkék tartandók.

20. §.

II. A zárt munkák, rendszerint két dolgozattól állanak, mellyek mindegyike tizenkét óra alatt és folytonos szigor felügyelet mellett befejezendő, s azon különös tanulmányok köréből választatnak, mellyekkel a vizsgálandó életrajzában eladásai szerint foglalkozott, s mellyeket otthoni írásbeli dolgozataiban tanusított. Ezek kiváltképen annak kitulására szolgálnak, hogy a vizsgálandó tanulmánykörében minden segédesszközök nélkül is mennyiben bír pontos és biztos ismeretekkel.

A gondolatok világossága és az előadás tekintetében, minthogy a földadatok az idő föltételeihez és az irodalmi segédesszközök nélkülözéséhez alkalmaztatnak, ugyanaz követelendő, mint az otthoni munkáknál, habár a nyelvszerkezeti alak az idő korlátoltsága miatt nem elnézést igényelhet is.

A zárt munkák hibatlanására nézve ugyanazon határozatok érvényesek, mint az otthoni írásbeli munkákra nézve.

21. §.

III. A szóbeli vizsgálat

a) a vizsgálandó által választott, s a 17. Szab. 2. alatt eladott tárgyakra terjed ki, ennek czélja azon tárgyakban, mellyekben a vizsgálandó már írásban dolgozott, az írásbeli vizsgálat eredményét hiegeztetni és biztosítani, a többiokban pedig annyira kell terjednie, hogy általa mind a megvizsgált ismereteinek általános álláspontja kitudassék, mind pedig az is meghatározta'has-sék, vajjon általában s melly tárgyakban és az ipartanodának melly osztályaig bizathatik a megvizsgálandóra az oktatói szükség esetében olly szakokból is, mellyekből ő a képesítésért nem folytandott. Ezen utóbbi tekintet a vallásbóli vizsgálatra nem alkalmazható, minthogy az ebbéli oktatás mindig sajátlag hircendelt vallásitanítóknak van főtartva;

b) a vizsgáló bizottmánynak szabadságában áll, a szóbeli vizsgálatot ugyanazon időben egy-nél több vizsgálandóval tartani habár ezek az ipartanodai oktatásnak nem ugyanazon

Prüfung auszuschließen, und auf eine bestimmte Zeit hin abzuweisen, wovon die ürtigen Prüfungs-Commissionen des Reiches ämtlich in Kenntniß zu setzen sind.

Hat die häusliche schriftliche Arbeit einen Anlaß zur Zurückweisung nicht gegeben, so erhält darauf der Examinand die Bestimmung der übrigen Examen-Arbeiten, nämlich die Vorbereitung zu den Clausur-Arbeiten und zur mündlichen Prüfung, und das Thema zu zwei Profectionen nebst Angabe der Gymnasial- oder Realschulclassen, vor welchen diese zu halten sind.

§. 20.

II. Die Clausur-Arbeiten, in der Regel zwei, jede zu zwölf Stunden und unter unausgesetzter strenger Aufsicht zu vollenden, werden gewählt aus dem Gebiete der speciellen Studien, welche der Examinand nach den Angaben in seinem Lebenslaufe betrieben und durch die häuslichen schriftlichen Arbeiten bewiesen hat. Sie dienen vornämlich dazu, zu ermitteln, wie weit der Examinand in seinem Studienkreise auch ohne alle Hilfsmittel ein promptes und sicheres Wissen besitzt.

An die Klarheit der Gedanken und Darstellung sind, da die Aufgaben den Bedingungen der Zeit und Entbehrung literarischer Hilfsmittel angepaßt werden, dieselben Forderungen zu stellen, wie an die häuslichen Arbeiten, wenn auch die stylistische Form auf Grund der beschränkten Zeit einige Nachsicht beanspruchen darf.

Für die Correctur der Clausur-Arbeiten gelten dieselben Bestimmungen, wie für die häuslichen schriftlichen Arbeiten.

§. 21.

III. Die mündliche Prüfung

a) erstreckt sich auf die von dem Examinanden gewählten und die im §. 17 ad 2 angegebenen Gegenstände, sie hat in denjenigen Gegenständen, in welchen der Examinand bereits schriftlich gearbeitet, das Ergebnis der schriftlichen Prüfung zu vervollständigen und zu sichern, in den übrigen aber muß sie soweit reichen, daß dadurch sowohl der allgemeine Standpunkt der Kenntnisse des Geprüften ermittelt, als auch bestimmt werden kann, ob überhaupt und in welchen Gegenständen und bis zu welchen Classen der Realschule dem Examinanden der Unterricht auch in solchen Fächern, für welche er die Befähigung nicht nachgesucht hat, nöthigen Falles kann anvertraut werden. Letztere Rücksicht findet auf die Prüfung aus der Religion keine Anwendung, indem der Unterricht in derselben immer den eigens aufgestellten Religionslehrern vorbehalten ist;

b) es steht der Prüfungs-Commission zu, mehr als Einen Examinanden zu derselben Zeit die mündliche Prüfung abhalten zu lassen, auch wenn diese nicht denselben Gegenstand

tinsareca examinezi, mi de a 'lă' relega pe un timp determinat, despre care se voră anunţarea din oficiul chezelalte kommissioni examinez-tore din imperiu.

Dacă elvorbatoarele scrisice de vacă pe voră da okaciune de prezentare, atunci kandidatuş se va admite la chezelalte lăcrări ale examinezi, adică se va kima la lăcrările ce are cu le factă scrii lăcrări mi la examinele orale, mi 'i se va da tema pentru doo lenişni de provă, arăţându-se clasela gimnasială or reală în care va ale a le propune.

§. 20.

II. Lăcrările de scrii lăcrări voră fi de re-găz doo, mi factăre se va termina în timp do kate desprezere ore scrii inspectiune clăreş mi kontiav. Aceste se voră gllăre din ramăş clădieloreş special, în care c'a despică kandidatuş dăpe arăţările din kăreşă vigei celo mi despre care a dată provă în elvorbatoarele lăcrări de a-kăş. Aceste lăcrări vor scrii mai alesă cure a kăpoculo, lăcrări are kandidatuş scriindă scriş mi parată din ramăş clădieloreş celo mi factă or kapl mijlăre ajăşătoare.

Fiindăz temelăse voră conforma dăpe kondiţiunile timpăş mi dăpe lăcră mijlăcheloră ajăşătoare literari, do auctă în privinca klaritătei ideeloră mi a kompoziciunei se va cere totă auctă ce c'a cherăş pentru elvorbatoarele de vacă, oră în privinca formei e lăcrăre, din kăreşă timpăş cheşă mărăşă se va arăta ore care îndăşăvindă.

Discuţiunile, kapl adă valore pentru koppen-titatea elvorbatoeloră lăcrări de vacă se voră oveseră mi în privinca elvorbatoeloră de scrii lăcrări.

§. 21.

III. Examinele orale

a) se eştinde la orientele altele de kandidatuş mi dăcemată în §. 17 sab 2. Aceşti examine va kompleta mi va accăşăre pocsatatuş examinezi în scrişă în privinca cheeloră oriente, în kapl kandidatuş a lăcrări în scrişă; oră în privinca cheeloră oriente va scrii de vază alăş cure a se kăpoculo clătuşă vinerale adă kăpocingeloreş examinezi, kăş mi cure a notă determină, dăz mi în kapl oriente mi năz la care klaso ale skolei reală se note la în ampare de lăcră a se kompede kandidatuş lăcrătuşă mi în auctă specialităţi, din kapl clă n'a cherăş testimoni de kapl itate. Aceşti kom-pidităreşă din zptă pe se va aplică la examinele din regeşăne, fiindăz propune-reca auctă clăre ecto pocsatavă totădeşăa pentru lăcrătuşă de p-lăcrăne aplicătuşă kapl adincă pentru auctă clăre;

b) kommissionea examinez-tore va notă cu admiză kapl auctă mi timpă la examinele orale mai multă dectă ună cingăş kandidatuş, mi kănd auctă din orientăş de lăcrătuşă din skola

tárgyat választották is főtanulmányul; azonban háromnál több jelöltet egyszerre szóbeli vizsgálat alá venni nem szabad.

A zárt munkáknál ezen utolsó megszorításnak nincs helye.

- c) a szóbeli vizsgálatnál a vizsgáló bizottmány igazgatójának szakadallanul, s rajta kívül legalább is két más bizottmányi tagnak mindig jelen kell lennie. Az oktatási nyelv végett kirendelt bizottmányi tagnak legalább is a szóbeli vizsgálat egy részénél vagy a próbaleczkénél meg kell jelennie. Az összes szóbeli vizsgálatról jegyzőkönyv vezetendő, még pedig ha egyszerre többen vizsgálatnak meg; mindegyik vizsgálandóról külön.

22. §.

IV. A vizsgálat végét a vizsgálat helyén létező ipartanodában tartandó próbaleczko képezi.

- a) Az erre szolgáló feladat a vizsgálandóval elöve (19. §.) érett megfontolás végett közlendő, s tartalma és az ipartanodai osztályok magassága szerint akkép határozandó meg, mint a zárt munkáknál.

A vizsgálandónak ebben azt kell kimutatnia, hogy mennyi természetes tanítói tehetséggel bír, s mennyire haladt annak kiképezésében.

- b) A próbavizsgálatoknál a vizsgáló-bizottmány részéről jelen kell lennie: a bizottmány igazgatójának s azon tagjának, mellynek körébe vág a feladat, s esetlegesen az oktatási nyelv végett kirendelt bizottmányi tagnak (21 §. c.); ezek kötelesek a próbaleczkék felől írásbeli ítéletet szerkeszteni s a vizsgálati irományokhoz csatolni. Az ipartanoda részéről az igazgatónak, vagy azon osztály tanítójának, mellyben a leczke tartatik, ennél jelen kell lennie, a végett, hogy az iskolát valamint a vizsgálandót netaláni fegyelmi háborítások ellen védje.

- c) A vizsgáló-bizottmányoknak arra kell törekedniök, hogy a vizsgálat három utolsó része a zárt dolgozatoktól kezdve, a vizsgálat helyén nem lakó jelöltek által egy hét folyama alatt befejeztethessék.

23. §.

A gymnasiumokbani tanítási képességről szóló bizonyítványok hatálya.

Olly jelölteknek, kik valamely szakból, mellyből ők mint ipartanodai tanítók képesítettnek akarnak, valamely gymnasiumban már oktatási képes-

des Realschul-Unterrichtes zu ihrem Hauptstudium gemacht haben; doch dürfen nicht mehr als drei Candidaten zugleich mündlich geprüft werden.

Für die Klausur-Arbeiten fällt die letzte Beschränkung weg.

- c) Bei dem mündlichen Examen muß der Director der Prüfungs-Commission ununterbrochen, und außer ihm müssen stets wenigstens zwei andere Mitglieder der Commission zugegen sein. Das Commissionmitglied für die Unterrichtssprache hat wenigstens Einem Theile der mündlichen Prüfung oder der Probelection beizuwohnen. Ueber die gesammte mündliche Prüfung ist ein Protokoll zu führen, und zwar, wenn mehrere zugleich geprüft werden; über jeden der Examinanden ein gesondertes.

§. 22.

IV. Den Schluß des Examens bildet eine an einer Realschule des Prüfungsortes zu haltende Probelection.

- a) Die Aufgabe dazu ist dem Examinanden vorher (§. 19) zur reiflichen Ueberlegung zu geben, und ihrem Inhalte und der Höhe der Realschulclassen nach in ähulicher Weise zu bestimmen, wie für die Klausur-Arbeiten.

Der Examinand hat in ihnen zu zeigen, in wie weit er natürliche Lehrgabe besitzt und Anfänge zu ihrer Ausbildung gemacht hat.

- b) Anwesend bei den Probelectionen müssen Seitens der Prüfungs-Commission sein: der Director derselben und dasjenige Mitglied, in dessen Gebiet die Aufgabe fällt, und eventuell auch das Commissionmitglied für die Unterrichtssprache (§. 21, c); sie haben ein schriftliches Urtheil über den Befund der Probelectionen abzufassen und den Prüfungsacten beizulegen. Seitens der Realschule hat der Director oder der Classenlehrer der Classe, in welcher die Lection gehalten wird, der Lection beizuwohnen, um die Schule, sowie den Examinanden gegen etwaige disciplinäre Störungen zu schützen.

- c) Die Prüfungs-Commissionen haben darnach zu streben, daß die drei letzten Theile des Examens, von den Klausur-Arbeiten an, von den nicht am Orte des Examens einheimischen Examinanden im Laufe einer Woche beendigt werden können.

§. 23.

Wirkung der Zeugnisse über die Befähigung zum Unterrichte an Gymnasien.

Candidaten, welche aus einem Fache, für welches sie als Realschullehrer befähiget werden wollen, bereits die Befähigung zum Unterrichte

реале на'ми поръ ёи фъктъ cтдiс рpинципало; къ тоте асече не со воръ нотó ecamina de odatz къ гсра ма'и ма'ли дерътъ тpe'и кандидатъ.

Нентъ елвopате.ле до cъвт дъиcъръ не ва авé локъ тpъпинеа дин зpмъ.

- c) Dipentopъ.лъ коммисъне'и ecaminатóре на ёи до фазъ непрекpма'лъ ла ecamine.ле opло, ми афapъ де данcъ.лъ со воръ афъ.ла фазъ чeлъ пpи'нcъ а'л'и до'и мемepи'л'и коммисъне'и. Мемepъ.лъ коммисъне'и нентъ.с лимба де cтдiс ва ёи де фазъ чeлъ пpи'нcъ ла о пapтe а ecamine.л'и op.ле cъ'с а лeнчiснe'и до пpоъ. Ассъра ecamine.л'и op.лe д'итpе'лъ ce ва фачо з'нъ пpотоколъ. ми энъме к'ндъ ce воръ ecamina ма'и ма'ли деодatz со ва фачо пpотоколъ cпeциале нентъ.с фiккepо кандидатъ.

§. 22.

IV. Анквiа'цеа ecamine.л'и со ва фаче къ о лeнчiснe'и до пpоъ. кapо ce ва пpонъне.ла о cкó.лъ реало дин локъ.лъ з'н'лe ce пiне ecamine.ле.

- a) Tema нентъ.с ачeтъ лeнчiснe'и со ва да кандидатъ.л'и ма'и д'наинте (§. 19) cпpe а мeдита ма'тpъ ассъра е'и, ми атъ.лъ д'и пpивинга конгiнъ.л'и к'тъ ми а класе.лopъ cкó.лe.лopъ со ва дeтepмина д'и ачeт'ам'и модъ, пpекъм c'а пpесъpиcъ нентъ.с елвopате.ле до cъвт дъиcъръ.

Kандидатъ.лъ ва дeмъcтpa пpи лeнчiснe'и до пpоъ д'и к'нъ.лъ epо c'лъ тaлeнтъ ма'тp.ле до а пpонъно д'и в'л'цъ.л'тpа, ми д'и в'л'тъ а д'и чeнe'лъ аш'и.лъ к'л'т'ива.

- b) Ла лeнчiснe'и до пpоъ воръ ёи фазъ дин пapтeа коммисъне'и ecaminатópe: dipentopъ.лъ ачeтe.ла ми мемepъ.лъ ачe.ла д'и азъ к'pъ.ла пapъ кado tema, ми дъ.лъ д'итк'м.пapо ми мемepъ.лъ коммисъне'и нентъ.с лимба де cтдiс (§. 21, c.); ачeтiа д'и ми воръ да д'и cъpиcъ onи'нcнeа ассъра лeнчiснe'и.лopъ до пpоъ ми ce ва амъ.л'тpа ла ау.ле.ло ecamine.л'и. Дин пapтeа cкó.лe'и пe.л'и ва ёи до фазъ ла лeнчiснe'и dipentopъ.лъ cъ'с д'и в'л'цъ.л'тpа.лъ класe'и д'и кapо ce ва пpонъне лeнчiснe'и, cпpe а ап'тpа атъ.лъ cкó.ла к'тъ ми пe кандидат де тpъ.къpъ.лeо д'и в'л'цъ.л'нeр'и чo c'apъ нотó д'итк'м.пap.

- c) Коммисънe'и ecaminатópe со воръ cтдi, къ кандидатъ.л'и, кap'и не локъ.кeкъ акo.ло з'ндo со пiне ecamine.ло cъ нотъ тepмина д'и к'pъ.лъ з'нe'и ceнтeмъно чe.ло тpe'и п'pъ.л'и дин зpмъ.ло ecamine.л'и, д'и чeнe'ндъ дe.ла елвopате.ле до cъвт дъиcъръ.

§. 23.

Ефъ.л'тъ.лъ тeстимонe.лopъ ассъра кaпачи.т'pе'и до а пpонъне д'и в'л'цъ.л'т'pъ д'и пiмнa.цe.

Kандидатъ.л'и, кap'и азъ кaпачитaтoн де а пpонъно д'и в'л'цъ.л'т'pъ ла з'нъ пiмнa.цe'и дин об'и.л'т'ъ.лъ, нентъ.с кapо дopескъ а к'л'т'ива тeстимонe'и до кaпачитaтoн ва

séget nyertek, szabadságukban áll, a gymnasiumi vizsgáló bizottmány bizonyítványát jelentkezésök alkalmával a bizottmány elé terjeszteni.

Ha a bizottmány három évről nem régebben kelt, úgy a bizottmány azt saját eljárása alapján veendő, oly módon, hogy az abban megerősített tények új bizonylást nem szükségelnék, hanem a jelölt csak egy szólóvizsgálat alá veendő, annak bizonyítása végett, a mit tőle ezen törvény kíván, s a mi a gymnasiumi vizsgáló-bizottmány előtt nem tanúsított, különösen a jelölt azon irányban oktatási képességének igazolása végett, mellyben az oktatás az ipartanodában adandó.

A vizsgáló bizottmány illy esetben a körülmények megfontolása mellett az írásbeli dolgozatokat egészen vagy részleg, valamint a próbaleczkét is elengedheti, de a szóbeli vizsgálatot soha sem. Egyezersmind szabadságában áll, egyelőre az illető gymnasiumi vizsgáló bizottmánytól a jelölt írásbeli munkáinak közlését kikérni.

21. §.

Annak elhatározása valjon a jelölt a vizsgálatot kiállotta-e.

1. A vizsgálat minden részeinek befejezése a vizsgáló-bizottmány összeül. az egyes vizsgálatok eredménye felőli ítélet alapján s az 5—15 §§-ban megállapított kivánatosságokhoz képest annak megítélése végett, valjon a vizsgálandó a vizsgálatot kiállotta-e vagy sem. A tárgyalásról jegyzőkönyv vezetendő.

2. E részben legközelebb a vizsgálat három első részben, úgy az otthoni, mint a zárt írásbeli dolgozatokban s a szóbeli vizsgálatban tanúsított ismeretek veendő tekintetbe, s a vizsgálat kiállottának nyilvánítandó, ha a jelölt a 3. §-ban megállapított s a 6—15 §§. tartalma által közelebről meghatározott követelményeknek eleget tett.

3. Ha elegendő tudományos képezettség mellett a próbaleczkében még tetemes hiányok mutatkoznak, ezek ugyan a bizonyítványban megjegyzendők, de elutasító ítélet alapján nem szolgálhatnak, ha reménylhető, hogy a vizsgálandó önmagára fordítandó figyelem és gyakorlat által azokat elháríthatja.

4. Ha a vizsgálandó indományos működései azt anusiadják, hogy ő szakának főköreben a kellő alkalosságot még meg nem szerezte, vagy a többi tantárgyakban elegendő általános ismeretekkel nem bír, ha azonban egyezersmind reménylhető, hogy neki folytonos tanulás mellett sikerülnie fog, a követelményeknek eleget tenni, a vizsgáló bizottmány őt vizsgálatának sikere felől egy határozott bizonyítvány kiadása mellett mostanra elutasítandja, melly

an einem Gymnasium erhalten haben, steht es frei, das Zeugniß der Gymnasial-Prüfungs-Commission bei ihrer Meldung der Commission vorzulegen. Ist dasselbe nicht vor länger als drei Jahren ausgestellt, so hat es die Commission als Grundlage ihres Vorganges in der Art anzunehmen, daß die darin besätigten Thatsachen keiner neuerlichen Erprobung bedürfen, sondern der Candidat nur einer Ueberprüfung zum Beweise desjenigen, was durch diesen Gesetz von ihm verlangt wird, und vor der Gymnasial-Prüfungs-Commission nicht nachgewiesen wurde, und insbesondere zur Erprobung der Befähigung des Candidaten den Unterricht in der Richtung zu erteilen, in welcher er an der Realschule erteilt werden soll, unterzogen werde.

Die Prüfungs-Commission kann in solchem Falle nach Erwägung der Umstände die schriftlichen Ausarbeitungen ganz oder zum Theile, sowie auch die Probelection, nientals aber die mündliche Prüfung erlassen, auch steht es ihr frei, sich vorläufig von der bezüglichen Gymnasial-Prüfungs-Commission die Mittheilung der schriftlichen Arbeiten des Candidaten zu erbitten.

§. 24.

Entscheidung, ob der Examinand die Prüfung bestanden habe:

1. Nach Beendigung der sämtlichen Theile des Examen's tritt die Prüfungs-Commission zusammen, um auf Grund des über die einzelnen Leistungen vorliegenden Urtheiles und nach Maßgabe der §§. 5—15 festgestellten Forderungen zu entscheiden, ob der Examinand die Prüfung bestanden habe oder nicht. Ueber die Verhandlung ist ein Protokoll aufzunehmen.

2. Hierbei kommen zunächst die in den drei ersten Theilen des Examen's, den schriftlichen sowohl häuslichen als Clausur-Arbeiten und der mündlichen Prüfung dargelegten Kenntnisse in Betracht, und die Prüfung ist für bestanden zu erklären, wenn der Candidat die im §. 3 gestellten und durch den Inhalt der §§. 6—15 näher bestimmten Forderungen erfüllt hat.

3. Wenn bei genügender wissenschaftlicher Bildung die Probelectionen noch bedeutende Mängel zeigen, so sind diese zwar im Zeugnisse mit Entschiedenheit zu bemerken, sie haben aber ein abweisendes Urtheil nicht zu begründen, falls nur zu hoffen steht, daß der Examinand durch Aufmerksamkeit auf sich selbst und durch Übung dieselben werde entfernen können.

4. Beweisen die wissenschaftlichen Leistungen des Examinanden, daß er in seinem Hauptgebiete noch nicht die erforderliche Gründlichkeit erlangt hat, oder in den übrigen Lehrgegenständen nicht die genügende allgemeine Bekanntschaft besitzt, lassen sie aber zugleich hoffen, daß es ihm bei fortgesetztem Studium gelingen werde, den Forderungen zu genügen, so hat ihn die Prüfungs-Commission unter Ertheilung eines bestimmten Zeugnisses über seine Leistungen für

првдзторі до сколь реале, воръ нотé съ пресанте ла днчинзороа воръ ла коммичнеа тесмонислэ дела коммичнеа есаминэторе цимнациале. Дёкъ тесмонислэ нэ се ва фи естрдатэ май де млатэ де треї ані, атнчі коммичнеа длэ ва лза де вазъ, ка фантеле кончатате принтр'жислэ съ нэ се май демэстрé принтр'о провъ позъ, ми кандидатэлэ се ва свпзпне ла знэ есамине нэкаї спре а компрова чéа че се чере дела джислэ принтр'ачестъ леце ми чéа че нэ с'а демэстратэ днаинтеа коммичнеа есаминэторе цимнациалі, ми дн спедіъ спре а'ми компрова кандидатэлэ капацитатеа де а провпне днвдзэтра дн днрекуізнеа, дн каре есте съ се провпнэ ла скóла реале.

Ан асамине касъ коммичнеа есаминэторе, дэпъ че ва кэмпні днпрецізрріле ва нотé съ свклéсъ нэ кандидатэ де тóте елаворателе днскрічэ сéъ де о парте динтр'жиселе, прежэм ми де лепчиснеа де провъ, днсъ ниче одатъ де есаминéо орале. Пе лэнтъ ачесте, коммичнеа ва нотé май днаинте съ черъ дела ресептива коммичнеа есаминэторе цимнациале кэмпінекчисне де лэкрріле днскрічэ а ле кандидатэлэ.

§. 24.

Deviderea, óro денса кандидатэлэ есаминеле кэ свкчесэ вэнэ.

1. Дэпъ че се воръ термина тóте пэргіле есаминэлі, се ва адэна коммичнеа есаминэторе, ка не темелэ опіниснеї че с'а датэ сепаратэ асэпра фізкэреї лэкррії ми дэпъ норма претінсінілорэ статоріте прин §§. 5—15 съ деидъ, оре кандидатэлэ денса есаминеле кэ свкчесэ сéъ нэ. Десватеріле дн прівінга ачэста се воръ трече днтр'энэ протоколэ спедіале.

2. Аічі се воръ лза май днтэ дн концідерчэне вэпросчіндеїле копровате дн челе днтэїт треї пэргі а ле есаминэлі, дн елаворателе днскрічэ де акасъ ми дн челе де сэт днкісрр прежэм ми дн есаминеле орале; ми дёкъ кандидатэлэ ва фи сатісфэклэ претінсінілорэ днсемнаге дн §. 3 ми детермінате май де аспропé прин кэспрінеклэ §§. 6—15, атнчі се ва декіара, кэ есаминеле с'а дэпэсэ кэ свкчесэ вэнэ.

3. Кэнд кандидатэлэ, де ми ва авé кэлтэръ счінгіфікэ де ажжэсэ, днсъ ла дэчэніле де провъ ва аргэта дэфенте днсемнэторе, атнчі ачесте се воръ днсемна детермінатэ дн тесмоніс, дар нэ воръ нотé мотива о опінисне репровэторе, май аллесэ де се ва нотé спера, кэ кандидатэлэ прин лзаре амінте асэпра сеа ми прин депіндере ле ва нотé депэрта.

4. Дёкъ лэкрріле счінгіфікэ а ле кандидатэлі воръ демэстра, кэ елэ п'аре днкъ солідитатеа черэтъ дн ратэлэ сéъ принціпале, сéъ п'аре кэпосчінде цінераї де ажжэсэ дн челелатэ овлене де днвдзэтрэ, днсъ воръ да оккасіне де а спера, кэ прин сэдэс контінэс ва нотé ажжэнде ка съ корреспэндэ претінсінілорэ, атнчі коммичнеа есаминэторе дндаї знэ тесмоніс детермінатэ асэпра лэкррілорэ седе длэ ва репрова нентрэ ажэм, ми тотдатъ ва префіде знэ тінпэ дэпъ каре

3. Hasonló módon a jelölt bizonyítványának kiegészítést eszközölheti, valamely első nyelvből oktatás végett a vizsgálatra utólagosan jelentkezvén.

A vizsgáló bizottság az első bizonyítvány alapján köteles meghatározni azon megrövidítéseket, melyek ezen vizsgálatnál ennek egyes stadiumaiban eszközölhetők, s azokat a bizonyítványban megjegyezni.

§. 26.

A bizonyítvány hatálya.

1. Azon bizonyítvány, hogy a vizsgálandó a vizsgálatot kiállotta, őt legközelebb a próbaévvel tartására jogosítja oly ipartanodában, melyben azon oktatási nyelv, mely mellett a jelölt nyilatkozott, alkalmazásban van, s őt a próbaév eltelte után az említett nemű ipartanodában valóságos alkalmazásra képesíti, a nélkül, hogy az illyes küldetés alkalmazás végett még egy különös vizsgálat kívántatnék.

2. Ha azonban a próbaév tartása óta két évnél több telt el, a nélkül, hogy a jelölt valamely nyilvános ipartanodában oktatással foglalkozott volna, reké a végett, hogy az illyes iskolákban tanítói állomásra elválaszthatassék, a vizsgálatot meg kell újítani; ellenben a próbaév ismétlése nem szükséges. Az illető vizsgáló-bizottság mindegyik esetben a körülmények megfontolása mellett az írásbeli munkák egyik vagy mindkét nemét elengedheti és a szóbeli vizsgálatot és a próbaleveleket sohasem.

§. 27.

Próbaév.

1. A vizsgálat kiállása után mindgyik jelöltnek, tanítói tehetsége kiköpezése végett, egy évig valamely ipartanodában kell magát foglalkoztatnia.

2. A próbaév csak az említett nemű nyilvános tanintézetben tartathatik. A jelölt o végett azon koronaország iskolahatóságához köteles fordulni, melyben a próbaévet tartani kívánja, mely is a próbaév nevelési céljának és a közoktatás szükségleteinek figyelembe vételével a tanintézet meghatározandja és a jelöltnek méltányos kívánatait tekintetbe vesendi.

3. A jelölt a próbaévet rendszerint az elméleti tanítóhivatali vizsgálat után következő legközelebbi iskolaév elején köteles elkezdeni; azonban az sem tiltatik, hogy ő ahhoz a második felév elején sőt valamely felév folytában kezdjen, ha ő tanintézetben, czelszerű alkalmaztathatik.

Ha azonban a jelölt a legközelebbi iskolaévet, mely elméleti vizsgálat után kezdődik, egészen elakarja mellőzni, a nélkül, hogy próbaévet megkezdendé, o végett az országos hatóság különös engedelmét kell kikérnie.

3. In ähnlicher Weise kann der Candidat eine Ergänzung seines Zeugnisses erwerben, indem er sich nachträglich zur Prüfung für den Unterricht in einer lebenden Sprache meldet.

Die Prüfungs-Commission hat auf Grundlage des ersten Zeugnisses diejenigen Abfürzungen zu bestimmen, welche diese Prüfung in ihren einzelnen Stadien erfahren kann, und dieselben in dem Zeugnisse zu bemerken.

§. 26.

Wirkung des Zeugnisses.

1. Das Zeugniß, daß ein Examinand die Prüfung bestanden hat, berechtigt ihn zunächst zum Abhalten des Probejahres an einer Realschule, wo die Unterrichtssprache, für welche sich der Candidat erklärt hat, in Anwendung ist, und macht ihn nach geleistetem Probejahre zur wirklichen Anstellung an Realschulen der bezeichneten Art fähig, ohne daß zum Behufe einer speciellen Anstellung noch eine besondere Prüfung erfordert würde.

2. Sind jedoch seit der Abhaltung des Probejahres mehr als zwei Jahre vergangen, ohne daß der Candidat durch Ertheilung von Unterricht an einer öffentlichen Realschule beschäftigt war, so hat er, um zu einer Lehrstelle an derselben Schulen wählbar zu sein, das Examen zu erneuern; eine Wiederholung des Probejahres hingegen ist nicht erforderlich. Die betreffende Prüfungs-Commission kann in jedem Falle nach Erwägung der Umstände eine oder beide Arten von schriftlichen Arbeiten, niemals aber die mündliche Prüfung und die Probelectionen nachlassen.

§. 27.

P r o b e j a h r .

1. Nach bestandnem Examen hat jeder Candidat sich Ein Jahr lang an einer Realschule zur praktischen Ausbildung seiner Lehrfähigkeit beschäftigen zu lassen.

2. Das Probejahr kann nur an einer öffentlichen Lehranstalt der genannten Art gehalten werden. Der Candidat hat sich deshalb an die Schulbehörde des Kronlandes zu wenden, indem er das Probejahr abzuhalten wünscht, welche ihm mit Beachtung des pädagogischen Zweckes des Probejahres und der Bedürfnisse des öffentlichen Unterrichtes die Lehranstalt bestimmen und billige Wünsche des Candidaten berücksichtigen wird.

3. In der Regel wird der Candidat das Probejahr mit dem Beginne des nächsten, auf seine theoretische Lehramts-Prüfung folgenden Schuljahres anzufangen haben; es ist jedoch nicht ausgeschlossen, daß er auch im Anfange eines zweiten Semesters oder selbst im Laufe eines Semesters beginne, wenn er an einer Lehranstalt zweckmäßig verwendet werden kann.

Will er jedoch das nächste Schuljahr, welches nach seiner theoretischen Prüfung beginnt, ganz vorüber gehen lassen, ohne sein Probejahr anzutreten, so hat er hiefür die besondere Bewilligung der Landesbehörde einzuholen.

3. An accemine modò va potè kandidatslè a'mi tectimoniszlè, tncinszndzce ne xpmz nentps ecamine spre a potè provazne tncinszndzce din t'p'o limzè viz.

Kommissiunea examinatoro pe temelzè tectimoniszlè dintzè va determina acole prescriptiè ce le potè cefèperi ecaminele tnci fèkare din cladièle cele, tnci tncinszndzce a ceta o va tncemna tnci tectimoniszlè.

§. 26.

Valorea tectimoniszlèi.

1. Tectimoniszlè kzmzè znè kandidatslè a denzè ecaminele kz cefèperi znè. tnci dè mai tncis a ceta drentè de a fache anzlè de provzè la o skolz reale, znè ce anplikz limza de ctsdzè nentps kapo e'a dektapatè kandidatslè, tnci dntz terminareo anzlè de provzè tnci fache kapache de a ce anplika de finitè la skolele reali de specia tncemiatz, fèrz a ce mai cete verznè ecamine speciale spre a ce potè anplika znèva.

2. Dèzè dela cecpinerèo znè tnci de provzè vorzè trece mai mzlè dektè dol anè, fèrz ka kandidatslè cè fèz fochtè okzèpnzè kz provzèroo tncinszndzce la o skolz reale nvalikz, atnci spre a ce potè alleço nentps znè postè tncinszndzce la acemint skolo, va denzno ecamine din nozè; din kontra anzlè de provzè nè o de limzè cè ce rependècè. Kommissiunea examinatoro recipientè kzmzè tnci tncinszndzce tncinszndzce va potè la tótz tncinszndzce cè cefèperi ne kandidatslè de znè op de tncinszndzce elzèopareo tnci cefèperi, tncis tnci odatz de ecaminele opale tnci de lenzèznè de provzè.

§. 27.

Anzlè de provzè.

1. Dntz denzèroo ecaminele fèkare kandidatslè ce va okzèpnzè znè anè tncinszndzce la o skolz reale spre a'mi perfèpnzèo pantièo kapacitateo tncinszndzce.

2. Anzlè de provzè ce va potè cecpinerèo znè la znè inclitè de tncinszndzce znè de categoria nemitz mai cefè. Kandidatslè ce va adreca tnci pvinga a ceta la astopitateo skolaclikz a cete znè dorècè a cecpinerèo anzlè de provzè, tnci a ceta znè tnci konciderèznèo skolaclikz pèdagozikz alè anzlè de provzè tnci limzèo tncinszndzce znè, va determina inclitè de tncinszndzce tnci va tnci pncini drentèo dorècè a lo kandidatslè.

3. Kandidatslè va tncine de pègzè anzlè de provzè kz cèlè dintzè anè skolaclikz, kapo tncèznè dntz ecaminele cèz tncinszndzce teoretikz; tncis va potè tncine tnci la kapzè cemetèznè alè doile cèz tnci tnci dektèznè znè cemetèznè, tncis ce va potè anplika kz fozocè la znè inclitè de tncinszndzce.

Voindè tncis a lèca cè tncèz cèlè dintzè anè skolaclikz, kapo tncine dntz ecaminele cèz teoretikz, fèrz a tncine anzlè de provzè, atnci va cete nentps a ceta nentps tncine speciale dela tnci tncinszndzce cete.

Az országos hatóság ez esetben öt próbaévnek valóságos megkezdése előtt a vizsgálat egészéni vagy részletes ismétlésre kötelezheti.

4. A tanintézet igazgatója a jelölt által előmu-
tatott bizonyítványhoz képest és az oktatás szükségleteinek figyelembe vételével meghatározza azon tantárgyakat és osztályokat mellyekből a jelölt oktatást adand, s öt az osztályok tanfóladatáról, a tanítványoktól kívánandókról és a fegyelmi rendtársról pontosan értesíti.

5. A jelöltre hetenként legfőlebb kilencz óránál több nem rovatathatik, s nem több, mint legfőlebb két különböző osztályban, csak azon esetben, ha a szükséges helyettesítések a tantest erejét fölühaladják, és a jelölt tanítói tevékenységének eddigi részében ügyességét már bebizonyította, lehet reá nagyobb számú órákat, s a körülményekhez képest kettőnél több osztályban is, ruházni.

6. A próba-jelölt a reá bizott tanórákat önállólag adandja ugyan, de olly módon, hogy ő e részben az igazgatónak s mindegyik osztály tanítójának különös fölügyelete alá helyeztetik, s magát szigoruan ezek utasításaihoz tartani köteles.

Az igazgató és az osztálytanítók kötelesek különösen az első időben a jelölt tanítási óráit gyakran látogatni, s vele annakutána a módszerben vagy fegyelemben hiányok iránti megjegyzéseiket figyelembentartás végett közleni; a jelölt iránti magokviseletében a tanítási órák alatt kötelesek szigoruan kerülni mindazt, a mi a jelölt tekintélyét a tanítványok előtt csorbíthatná.

Más részről a próba-jelölt a gyakorlott tanítók módszeréről és fegyelméről saját tapasztalat szerzése végett köteles az intézet tanítóinak, jelesen az osztálytanítóknak s azon tanítóknak, kik az öveikhez hasonló tárgyakat más osztályokban adnak elő, leczkőin gyakran megjelenni.

7. Csekélyebb büntetéseket a tanórákban a jelölt maga szabhat, a fő- vagy osztálytanítónak később közvetlenül teendő jelentés mellett; a súlyosabb büntetések kiszabását az osztálytanítóra kell birtnia, kinek különös föladata, ezen a kezdő tanítóra nézve leginkább terhes és veszélyes pontban a jelöltet tanácsával segíteni, és tekintélyét czélszerűen gyamolítani; va a nint általában az egész tanítótest iskolája és tisztárta iránti köteletségének ismerendi, a jelölt irányán tanúsítandó tiszta magaviselete által ennek a tanintézetbeni állását könnyíteni s szilárdítani.

8. Egyébiránt a jelölt az általános iskolatörvények és az intézetbeni különös iskolai rendszabály által kitűzött határoaok alá, va a nint az igazgató rendeleteinek épen úgy köteles engedelmeskedni

Die Landesbehörde kann ihn in diesem Falle zu einer ganzen oder theilweisen Wiederholung der Prüfung vor dem wirklichen Austritte seines Probejahres verpflichten.

4. Der Director der Lehranstalt bestimmt nach Maßgabe des vom Candidaten vorgelegten Zeugnisses und mit Berücksichtigung der Bedürfnisse des Unterrichtes die Lehrgegenstände und die Classen, in welchen der Candidat Unterricht zu ertheilen hat, und setzt ihn über die Lehraufgabe der Classen, über die an die Schüler zu stellenden Forderungen und die zu haltende Disciplinar-Ordnung in genaue Kenntniß.

5. Es dürfen dem Candidaten nicht mehr als höchstens neun Stunden wöchentlich, und in nicht mehr als höchstens zwei verschiedenen Classen übertragen werden, nur im Falle, daß nothwendige Supplirungen die Kräfte des Lehrkörpers übersteigen, und ein Candidat sich im bisherigen Theile seiner Lehrthätigkeit bereits als tüchtig bewährt hat, kann ihm eine größere Anzahl von Lehrstunden, und nach Umständen auch in mehr als zwei Classen, aufgetragen werden.

6. Die ihm übertragenen Lehrstunden hat der Probe-Candidat zwar selbständig zu geben, aber so, daß er dabei einer speciellen Aufsicht des Directors und des Classenlehrers der jedesmaligen Classe unterstellt ist, und sich ihren Weisungen streng unterzuordnen hat.

Der Director und der Classenlehrer haben die Verpflichtung, vorzüglich in der ersten Zeit, die Lehrstunden des Candidaten häufig zu besuchen, und ihm nachher ihre Bemerkungen über Mängel in Methode oder Disciplin zur Nachachtung auszusprechen; in ihrem Verhalten gegen den Candidaten während der Lehrstunden selbst haben sie auf das Strengste Alles zu vermeiden, was dessen Autorität bei den Schülern beeinträchtigen könnte.

Andererseits hat der Probe-Candidat, um sich eigene Anschauung der Methode und Disciplin geübter Lehrer zu verschaffen, häufig in den Lectioren von Lehrern der Anstalt, namentlich des Classenlehrers und derjenigen Lehrer, die gleiche Gegenstände mit ihm in anderen Classen behandeln, zu hospitiren.

7. Leichtere Strafen in den Lehrstunden hat der Candidat selbst zu verfügen das Recht, unter unmittelbarer nachheriger Anzeige an den Haupt- oder Classenlehrer; die Verfügung von schweren Strafen hat er dem Classenlehrer zu überlassen, dessen besondere Aufgabe es ist, in diesem für den angehenden Lehrer meist schwierigen und gefährlichen Punkte dem Candidaten rathend zur Seite zu stehen, und dessen Ansehen zweckmäßig zu unterstützen; wie es überhaupt der ganze Lehrkörper als eine Pflicht gegen seine Schule und gegen seine Berufsgenossen ansehen wird, durch collegialisches Verhalten zu dem Candidaten seine Stellung an der Lehranstalt zu erleichtern und zu befestigen.

8. Uebrigens ist der Candidat den Bestimmungen der allgemeinen Schulgesetze und der speciellen Schul-Ordnung seiner Anstalt, sowie den Anordnungen des Directors in gleicher Weise

Губернмантзлэ үреп ба нотб дп кассзлэ ачеста съ овлецо не кандидатэ, ка мап дпайте до а дпчесто анзлэ до прозэ, съ релеецкэ есаминеле оп дптеркэ сөз дп парте.

4. Директорзлэ инцитзлэ, авандэ дп ведере тесимонизлэ че i c'a прежантэ до кэтре кандидатзлэ шп лиселе дпвэцзлэ, ва детермина овентеле до дпвэцзлэ шп класеле дп карп кандидатзлэ ва прозэне дпвэцзлэ, шп дп ва фаче кэпноскалэ кэ деамментзлэ кэч о сз со дпвэцо дп класе, че претинцлэ аро сз фалэ сколариторэ шп че ordine дичинларо аре сз динэ.

5. Кандидатзлэ не 'i ce vorэ прескрио декэч челэ мэлэ нот оро не еонтемэч, шп не дп мап мэлэ класе диверсе декэч челэ мэлэ дп дое, нэмап дп кассзлэ кэнд еспланирло до динсэ прекампнеескэ птерилэ корпзлэ дпвэцзлэ шп кэндэ кандидатзлэ се ва фи арэлатэ каначо дп партеа анбитэцлэ дпвэцзлэ чо 'i а фостэ конпрезэ пэч акэч, 'i со ва нотб да знэ нэмерэ мап маро де оро до дпвэцзлэ, шп дэч дптеркэ дп дп мап мэлэ класе декэч дое.

6. Ороло до дпвэцзлэ че 'i с'аз прескриес ло ва фаче кандидатзлэ до прозэ индениндэ, кэ тоте ачесто ва фи есвординатэ дп провинца ачестэ знеп инеачлэ еспциал а дпиректорзлэ шп а дпвэцзлэ, каро тотдесна ва фи злэ класел, шп ва аскалэ етрэчкэ до инспричлэно ороэ.

Директорзлэ шп дпвэцзлэ до класэ ентэ дпдеторап мап алесэ дп тимпзлэ дин тэс а черчета деэ ороло до проканмантэ ало кандидатзлэ, шп а'i фаче овесерчлэ асэпра дефенте.орэ дп методэ аз дичинлэ по каро елэ со ва елади ало дпдента; дп нотлоро ороэ кэтре кандидатэ дп тимпзлэ оролоэ до проканмантэ со vorэ феи етрэчкэ до тотэ чо үрэ нотб микшиора аэторитатеа лэ дпайтоа сколариторэ.

Деспре азэ парте спро а'шп прокэра прин еспринца проприэ идеэ деспре методэ шп дичинларо дпвэцзлэ черкэцлэ, со ва дэчо деэ ла прелечлэно дпвэцзлэ инцитзлэ шп анэмо ла ало дпвэцзлэ до класэ шп ла вло дпвэцзлэ ачелора, карп траптез ачеломп овенто ка шп олэ дп ало класе.

7. Кандидатзлэ ва авэ дпентэ де а динта педенце мап зшиоро дп ороло до проканмантэ, фэ-кэчкэ дэч ачэ арэларо фэч дптерзлэ дп дпвэцзлэ принчларо сөз ла дпвэцзлэ до класэ; сар подеселе грело ле ва лэса дпвэцзлэ до класэ, а кэрла дптерчлэ еспциале ва фи до а сьзлэ по кандидатэ шп до а'и сориуни ваза дэч кэвинингэ дптр'ачестэ нэчлэ мап тотдесна греч шп перкалоэч пентрэ дпвэцзлэ дпвэцзлэ; асемине шп корпзлэ дпвэцзлэ дптеркэ ва привэ до деторингэ а сса кэтре сколэ шп кэро коллэп ел до а се порта кэ аичлэ кэтре кандидатэ шп а зинора шп дптерп принтр'ачеста псочлэнеа лэ ла инцитзлэ до дпвэцзлэ.

8. Де злмине кандидатзлэ есто овлатэ ка оп каро дпвэцзлэ аплкачэ а оспрса дичесчлэ лефлорэ сколачлэо чинэри шп ordine сколачлэ еспциале а инцитзлэ сөз пресчм ш'

mint minden alkalmazott tanító; jelesen a tanítói értekezletekben tartozik rendszeren megjelenni, s ott tanítványai előmenetéről és erkölcsi magaviseletéről úgy az iskolaév folytatában, mint az áttétel és osztályozás iránti kérdés alkalmával szavazatát kijelenteni jogában s kötelességében áll.

A jelölt az értekezletben minden egyéb esetekben csak tanácskozó szavazattal bír.

§. 28.

1. Ha a próbjelöltnek tanítási vagy nevelési hibái vagy különbeni magaviselete azon tanintézetben, mellyben ő foglalkozik, ártalmasnak látszának, az igazgatónak jogában áll, az első felév befejezése után, sőt sürgető esetekben tüstént a jelölt tevékenységének az intézetben véget vetni. Ő köteles ez iránt a tantest nézetét meghallgatni, annakutánna saját meggyőződése szerint határozni, s a jelölt elbocsátása felől, a tantest nézetéről jegyzőkönyv hozzácsatolása mellett, az országos hatóságot értesíteni.

Az országos hatóság, a jelelt eltávolítását eszközölt okok minőségéhez képest köteles őt vagy kellő utasítások mellett próbaévének folytatása végett valamely más tanintézetbe küldeni, vagy pedig szükség esetében annak visszautasítása végett javaslatát a ministerium elé terjeszteni.

2. A próbaév eltelté után az igazgató, azon osztályok tanítóival tanácskozás alapján, mellyekben a próbjelölt foglalkozott, általa s ezen osztálytanítók által aláírandó bizonyítványt köteles kiadni, mellyben azon tárgyak s osztályok, mellyekben a jelölt tanított, kijelölteknek, s az oktatásban és a fogyelem fenntartásában tanusított ügyességének fokozata nyíltan megítéltetik.

A bizonyítvány másolata a tanintézetről az iskolatanács elé terjesztendő évi jelentéshez melléklendő. Csak ezen bizonyítvány által tekinthetik az ipartanodai tanítóhivatali vizsgálat berekesztettnek, s a jelölt a valamely ipartanodabani tanítói helyre ajánlhatónak, és a közvetlen végleges alkalmazásra képesnek.

3. A próbaév a jelöltnek nem nyújt igényt az általa adott órákérti jutalomra; azonban az igazgató olly esetekben, midőn a jelölt a hetenkénti legfőbb kilencz óra törvényesen megállapított számánál többet foglalkozott, ez országos hatóságnál jutalmat köteles javaslatba hozni.

§. 29.

Illetékek.

A vizsgálat tartásáért mindegyik jelölt tiz forint. 1853.

zum Gehorsam verpflichtet, wie jeder angestellte Lehrer; namentlich hat er die Lehrerconferenzen regelmäßig zu besuchen, und ist dort zum Abgeben seiner Stimme über Leistungen und sittliches Verhalten seiner Schüler, sowohl im Laufe des Schuljahres, als bei der Frage nach Berufung und Classification so verpflichtet als berechtigt.

In allen übrigen Fällen hat der Candidat in der Conferenz nur eine beratende Stimme.

§. 28.

1. Wenn die didaktischen oder pädagogischen Fehler des Probe-Candidaten oder sein sonstiges Verhalten an der Lehranstalt, an welcher er beschäftigt ist, nachtheilig zu werden drohen, so hat der Director das Recht, nach Beendigung des ersten Semesters, und in dringenden Fällen sogar sogleich der Thätigkeit des Candidaten an seiner Anstalt ein Ende zu setzen. Er hat darüber die Ansicht des Lehrkörpers anzuhören, dann nach seiner Ueberzeugung zu entscheiden, und die geschehene Entlassung eines Candidaten unter Beifügung des Protokolles über die Anstalten des Lehrkörpers sofort an die Landesbehörde zu berichten.

Die Landesbehörde hat je nach der Art der Gründe, welche die Entfernung des Candidaten veranlassen, entweder ihn unter den geeigneten Weisungen an eine andere Lehranstalt zur Fortsetzung seines Probejahres zu schicken, oder erforderlichen Falles wegen Zurückweisung desselben seinen Antrag an das Ministerium zu stellen.

2. Nach Ablauf des Probejahres hat der Director, auf Grund einer Berathung mit den Classenlehrern der Classen, in welchen der Probe-Candidat beschäftigt war, ein von ihm und diesen Classenlehrern zu unterfertigenes Zeugniß auszustellen, in welchem die Gegenstände und Classen, worin der Candidat unterrichtet hat, bezeichnet, und der Grad der von ihm bewiesenen Fertigkeit im Unterrichte und in Aufrechthaltung der Zucht unverholen beurtheilt wird.

Eine Abschrift des Zeugnisses ist dem an den Schulrath zu erstattenden Jahresberichte über die Lehranstalt beizulegen. Erst durch dieses Zeugniß ist die Prüfung für das Realschul-Lehramt als geschlossen anzusehen und der Candidat zum Vorschlage für Lehrstellen an einer Realschule und zu unmittelbar definitiver Anstellung befähiget.

3. Die Leistung des Probejahres gibt dem Candidaten keinen Anspruch auf Remuneration für die von ihm ertheilten Stunden, wohl aber hat in Fällen einer Beschäftigung des Candidaten über die gesetzmäßige Zahl von höchstens neunwöchentlichen Stunden der Director bei der Landesbehörde eine Remuneration zu beantragen.

§. 29.

G e b ü h r e n .

Für die Abhaltung der Prüfung hat jeder

dicăncecivăniile dipentorului; anume va merge pe regulă la conferințele învățătorilor, și acolo este obligat să ia parte drept de a'mi da votul asupra lucrurilor și asupra portreii morale a școlarilor și să ia parte la deciziunile anului școlastic, cât și la întreprinderea despre circumscrierea și clase și despre clasificările.

În celelalte cazuri candidatul va avea în conferință numai votul consultativ.

§. 28.

1. Când defentele didactice or pedagogice ale candidatului de probă s'au calificat portare a cea în incitativă la care este obligat, amănând a fi vătămătoare, atunci dipentorul are drept de a prezenta amplitatea candidatului în incitativă, după terminarea semestrului întâi, ear în cazuri întregitoare o va prezenta numai de față. Despre acesta va cere mai întâi părerea corporului învățătoresc, apoi va decide după convinsurea cea, și dimițând pe candidat în raporta numai de față la guvernământul țerei alăturând protocolul despre părerea corporului învățătoresc.

Guvernământul țerei, după poterea arămintelor, care s'au calificat departe de candidatului, și va putea trimite cu incitativă în vătămătoare la alți incitativă spre a continua anului de probă, s'au în caz de lipsă va face propunere ministerului pentru prezentarea lui.

2. După trecerea anului de probă, dipentorul ne tacește și înfățișează în învățătorii de clasă, și cari candidatul de probă a fost obligat, și da acestuia și testimoniu scriș de dăruire și de învățătorii de clasă; și acest testimoniu se vor prezenta orientele și claselor, și cari candidatul a propus învățarea, și se va deșdăca fără părținare gradul de capacitate ce a compozat el și la propunerea învățătorilor cât și la circumscrierea disciplinelor.

O copie după testimoniu acest se va alătură la raportul anului ce se va face către consiliul școlastic asupra incitativă de învățare. Numai în poterea acestui testimoniu se va concidera încheierea examenelor pentru postul învățătoresc la o școală reală, și candidatul va fi capace de a fi propus pentru postul învățătorului la școle reale și de a se aplica definitiv fără nici o întârziare.

3. Cea ce face candidatul în anului de probă nu' are drept de a pretinde ver-o remunerăciune pentru orele, și cari a propus învățarea, și toate aceste la întreprinderea când candidatului va fi făcut mai mult de noz ore pe centemăr ce sunt prezice prin lege, dipentorul va putea să propună guvernământului țerei ca să i se deo o remunerăciune.

§. 29.

Тапсело.

Физико кандидатъ ва депсно pentru examine

rintnyi díjt köteles fizetni; az ezen fizetésrei köteleztetés független attól, valljon a jelölt a vizsgálatot kiállja-e vagy sem.

A díjt a vizsgáló-bizottmány azon iratának vételekor, melly által az otthoni írásbeli munkálatok feladatai közöltetnek, a jelölt a vizsgáló-bizottmány által kijelölt pénztárnál tartozik lefizetni.

Ugyanazon díj fizetendő a második vizsgálatért is.

30. §.

Ügyvitel.

1. Minden vizsgáló bizottmányok közvetlenül az oktatási ministerium alatt állanak.

2. Mindegyik vizsgáló bizottmány igazgatója köteles a ministeriummal s a jelöltekkel levelezést vezetni, s a vizsgáló-bizottmány irományait ügyletszerű rendben tartani.

3. Ezen irományok:

a) Általánosak, mellyekben a ministerium általános rendeletei, a vizsgáló-bizottmány kérdéseire adott határozatai, és hasonlóak foglaltatnak;

b) Személyzeti irományok.

Mindegyik jelöltről, ki valamely vizsgáló-bizottmány előtt vizsgálatot tesz, saját irománydarab szerkesztendő, mellynek magában kell foglalnia: a jelölt kérvényét a bizonyítványok s tartalmuk előadásával, a jelölt életfolyamát, a ministerium netaláni határozatait a jelölt vizsgálatra bocsátatása iránt támadt kétségekre nézve, a vizsgáló-bizottmánynak az írásbeli munkálatok és a próbalecke felőli ítéleteit, a szóbeli vizsgálatról jegyzőkönyvet, a vizsgáló-bizottmány végtanácskozmányáról jegyzőkönyvet, a jelöltnek adott bizonyítványt.

4. A személyzeti irományok mindegyik iskoláév végén megszemlélés végett az oktatási ministeriumhoz beküldendők.

B. Átmenőleges határozatok.

A főnebbi szabályban az ipartanodákban tanítóhivatali jelöltek vizsgálatára kimondott követelmények nagyobb részt fölteszik, hogy a vizsgálandó már azon képezettséggel bír, mellynek jövőendőbeni nyújtására a gymnasiumok, ipartanodák, egyetemek és műtani intézetek rendelvék, s hogy ő tanulmányainál az ipartanodában az új szervezet szerinti jövőendő tevékenységet szem előtt tartotta legyen.

Míthogy tehát a vizsgálandó ellen méltányta-

Candidat die Taxe von zehn Gulden zu zahlen; die Verpflichtung zur Erlegung derselben ist unabhängig davon, ob der Candidat beim Examen besteht oder nicht.

Die Taxe wird beim Empfange der Aufschrift der Prüfungs-Commission, durch welche die Aufgaben zu den schriftlichen häuslichen Arbeiten mitgetheilt werden, vom Candidaten an die durch die Prüfungs-Commission bezeichnete Cassé bezahlt.

Dieselbe Taxe ist für ein zweites Examen zu erlegen.

§. 30.

Geschäftsführung.

1. Sämmtliche Prüfungs-Commissionen stehen unmittelbar unter dem Ministerium des Unterrichts.

2. Der Director jeder Prüfungs-Commission hat die Correspondenz mit dem Ministerium und den Candidaten zu führen, um die Acten der Prüfungs-Commission in geschäftsmäßiger Ordnung zu halten.

3. Diese Acten sind:

a) Allgemeine, enthaltend die allgemeinen Verordnungen des Ministeriums, Erledigungen des Ministeriums auf Anfragen der Prüfungs-Commission, und ähnliche;

b) Personalacten.

Ueber jeden Candidaten, welcher dem Examen einer Prüfungs-Commission sich unterzieht, wird ein eigenes Actenstück angelegt, welches enthalten muß: das Gesuch des Candidaten nebst Angabe der Zeugnisse und ihres Inhaltes, den Lebenslauf desselben, die etwaigen Entscheidungen des Ministeriums bei Zweifeln über Zulassung des Candidaten zum Examen, die Aufschriften der Prüfungs-Commission an den Candidaten, die schriftlichen Arbeiten desselben, das Urtheil der Prüfungs-Commission über die schriftlichen Arbeiten und die Probelection, das Protokoll über die mündliche Prüfung, das Protokoll über die Schlussberathung der Prüfungs-Commission, das demselben ertheilte Zeugniß.

4. Die Personalacten sind am Ende eines jeden Schuljahres an das Unterrichtsministerium zur Einsicht einzusenden.

B. Uebergangs-Bestimmungen.

Die in der voranstehenden Vorschrift über die Prüfung der Candidaten für das Lehramt an Realschulen ausgesprochenen Forderungen setzen zum großen Theile voraus, daß der Examinand bereits diejenige Bildung genossen habe, welche die Gymnasien, Realschulen, Universitäten und technischen Institute künftig zu geben bestimmt sind, und daß er bei seinen Studien die künftige Thätigkeit an einer Realschule nach der neuen Organisation im Auge gehabt habe.

Indem es daher unbillig gegen die Exami-

tanca de zече 플로ини; pecnsndepca ei нз аттърнз дела хмпреулареа, декъ кандидатъ речео ла е-сamine сѣх нз.

Kandidatsъ ва pecnsnde tanca ла касса хм-сепнатъ де коммисионе есamineторе атснчи, ктнд ва ссчепе nota коммисионе есamineторе, при каре 'i се кэминекъ temelо центръ елэорате.ле хм-списѣ де акасъ.

Авѣтъ тансъ се ва pecnsnde шн центръ а.х до.ле есamine.

§. 30.

Maninş.ароа тревелорѣ.

1. Тѣте коммисионне есamineторе стаѣ немезиатѣ сзв министерствѣ хмвѣцѣмхнтствѣ.

2. Директоръ хмвѣцѣ коммисионне есamineторе ва хинѣ корреспондинца къ министерствѣ шн къ кандидатѣ шн ва нестра антело коммисионне есamineторе хм ординае кэвининчиѣс.

3. Авѣте анло снтѣ:

a) диксенсионне хинерарѣ, каре кэмпиндѣ ординцисонне хинерарѣ а.ло министерствѣ, децисни.ло министерствѣ асскура хмпреуларѣ коммисионне есamineторе шн антеле ассеминѣ;

b) антело персоналѣ.

Хентръ хмвѣцѣ кандидатѣ, каре се снпнано ла есamine.ле хнеи коммисионне есamineторе, со ва фаче хнѣ хвѣиорѣ де анло хмтр'адинѣ, каре ва конприндо: черереа кандидатствѣ къ орртареа тесимонилорѣ шн а конгинствѣ лорѣ, кэрсѣс. хмвѣгел ачестѣла, ресо.лхнцисонне министерствѣ хе с'арѣ хмвѣм.пла асскура хмдо.ле.лорѣ десепре адмитереа кандидатствѣ ла есamine, нотело коммисионне есamineторе кэтро кандидатѣ, елэорате.ле хмсписѣ а.ло ачестѣла, ониншное коммисионне есamineторе асскура елэорате.лорѣ хмсписѣ шн асскура лехнцисонлорѣ де провѣ, протоколъ хмвѣгел есamine.лѣ орале, протоколъ хмвѣгел дециснел финал хо а датѣ коммисионне есamineторе, тесимонствѣ хо i с'а естрадатѣ.

4. Антело персоналѣ се ворѣ трѣмито ла финиствѣ хмвѣцѣ анѣ сколастикѣ ла министерствѣ хмвѣцѣмхнтствѣ спро а.ло ведѣ.

B. Диксенсионне тпанциторѣ.

Претинцисонне есресе хм прескпнтствѣ пречединте асскура есamine.лѣ кандидатствѣ хмвѣцѣ центръ по.сствѣ хмвѣцѣторескѣ ла ско.ле реалѣ, преснпнствѣ къ кандидатствѣ а ажхнсѣ ла кэлэтра ачѣс, хо хм.насиселе, ско.леле реалѣ, хмверситѣцило шн inclisielea техниче снтѣ declinate а да хм вииторѣ, шн къ елѣ ла сцсдиеле селе а авствѣ хм ведере вииторѣа анти.витате, ла о ско.лѣ реале дзпъ ноха органисѣлсне.

Ашѣа, хмидѣкѣ арѣ хм лэкрѣ недрентѣ центръ

lan volna s az ipartanodákat legközelebb jeles eről-
jöl fosztaú meg, ha az új szabályok egész hiter-
jedesökben tüstént életbe lépének, ennél fogva a
legközelebbi időre következő ideiglenes határozat-
ok rendeltetnek, melyeknek megszüntetését az
oktatási ministerium annak idejében világosan köz-
birró teendő.

1. Azon jelöltekől, kik az egykori bölcsészeti
tanosztály köteles tanfolyamainak bevégezése felüli
bizonyítványt mutatnak föl, vagy kik az 1853—54
tanulmányév előtt két évig valamely műtani inté-
zetben tanultak, valamely nyilvános tanintézetben
más tanulmányok kimutatása nem követelendő, s
általában a valamely főiskolában vagy műtani inté-
zetben háromévi tanulmány követelése egyelőre
mellőzendő. Olly jelöltek, kik a vallás és oktatási
ministerium által, vagy ennek engedelmével a tel-
jes vagy kiegészítendő ipartanodákban ideiglenes
tanítókképp alkalmazvák, a vizsgálatra minden eset-
re fölbocsáttathatnak.

2. Az 1854—55 tanulmányév kezdeteig olly
jelöltek, kik a mennyiség-természettani kör két
szakáról a vizsgálatot leteszik, s mindkét szakban
csak az al-ipartanodára szükséges képességet ta-
nusítják, az alkalmazásra szintugy képeseknek nyil-
váníthatnak, csak hogy illy esetben kötelesek az
említett időpontig ujo'agos vizsgálat által bebizo-
nyítani, hogy legalább egy szakban képességet a
törvény követelményeinek megfelelőleg tökéletesít-
tek.

3. Olly jelöltek, kik a vizsgálatot valamely
oktatási nyelvből kiállják, de arra nézve, hogy még
egy második oktatási nyelv tanítására is képesek
legyenek, a követelménynek meg nem felelnek, az
alkalmazásra képeseknek tekintendők mindaddig,
mig olly tanítóhivatali jelöltek hiányoznak, kik a
törvény követelményeinek teljesen megfelelnek.
Ugyancz áll a német nyelv tanszakának olly jelölt-
jeiről is, kik általában még egy második nyelvből
ismeretekkel nem bírnak.

4. A ki valamely nyelvnek mely nem okta-
tási nyelv, tanítási képességét szabályszerűleg
bebizonyíthatni véli, a nélkül azonban, hogy a vizs-
gálatot valamely oktatási nyelvből kiállhatná, szint-
ugy vizsgálat alá bocsátandó, azonban jó siker
mellott csak a melléktanításra nyilváníthatatik ké-
pesnek. Az illyes jelöltek a nyilvános tanintéze-
tekben tanulmányok kimutatása nélkül is vizsgálat
alá bocsátandók. Azonban a bizottmány köteles
meggyőződni a felől, hogy ezen jelöltek a törvény
által az ipartanodákban tanítóhivatali jelöltekől ki-
vánt követelményeknek mennyiben felelnek, vagy
nem felelnek meg, s ugy a pozitív, mint a negatív
eredményeket a bizonyítványba fölvenni.

Az 1854—55 iskolaév kezdeteig a jelöltek
általános képezettsége felüli vizsgálat tanítóhivatali
képességre nézve elhatározónak ne tekintessék.

nanden wäre und den Realschulen zunächst tüch-
tige Kräfte entziehen würde, wenn die neuen
Vorschriften sogleich in ihrem ganzen Umfange
ins Leben treten sollten, so werden für die nächste
Zeit folgende provisorische Bestimmungen getrof-
fen, deren Aufhebung das Ministerium des Un-
terrichtes seiner Zeit ausdrücklich kundgeben wird.

1. Von denjenigen Candidaten, welche ein
Zeugniß über Absolvierung der obligaten Course
der bestandenen philosophischen Studien-Abthei-
lung beibringen, oder welche vor dem Studien-
jahre 1853—54 zwei Jahre an einer techni-
schen Anstalt studirt haben; ist ein Ausweis über
anderweitige Studien an einer öffentlichen An-
stalt nicht zu begehren, und von der Forderung
eines dreijährigen Studiums an einer Hochschule
oder technischen Anstalt ist überhaupt vor der
Hand abzusehen. Candidaten, welche von dem
Ministerium für Cultus und Unterricht oder mit
dessen Bewilligung provisorisch als Lehrer an
vollständigen oder zur Vervollständigung bestimm-
ten Realschulen angestellt worden sind, können
jedemfalls zur Prüfung zugelassen werden.

2. Bis zum Beginne des Studienjahres
1854—55 können Candidaten, welche sich der
Prüfung für zwei Fächer aus dem mathematisch-
naturwissenschaftlichen Gebiete unterziehen, und
in beiden Fächern nur die für die Unterreal-
schule erforderliche Befähigung nachweisen, gleich-
wohl für anstellungsfähig erklärt werden, jedoch
sind sie in solchem Falle verpflichtet, bis zu dem
bezeichneten Zeitpunkte durch eine neuerliche Prü-
fung zu erweisen, daß sie wenigstens in einem
Fache ihre Bildung der Anforderung des Ge-
setzes gemäß vervollständiget haben.

3. Candidaten, welche die Prüfung aus einer
Unterrichtssprache bestehen, jedoch der Anforde-
rung hinsichtlich der Befähigung auch eine zweite
Unterrichtssprache zu lehren, nicht entsprechen,
sind als anstellungsfähig zu betrachten, in so
lange es an Lehramts-Candidaten mangelt, wel-
che den Anforderungen des Gesetzes vollkommen
genügen. Dasselbe gilt von denjenigen Candidaten
für das Lehrfach der deutschen Sprache, welche
überhaupt nicht die Kenntniß einer zweiten
Sprache besigen.

4. Wer seine Befähigung, eine Sprache zu
lehren, die nicht Unterrichtssprache ist, vorschrift-
mäßig nachweisen zu können glaubt, ohne aber
die Prüfung aus einer Unterrichtssprache beste-
hen zu können, ist gleichwohl zur Prüfung zu-
zulassen, kann jedoch bei gutem Erfolge nur für
einen Nebenlehrer befähiget erklärt werden. Sol-
che Candidaten sind auch ohne allen Ausweis
über Studien an öffentlichen Anstalten zur Prü-
fung zuzulassen. Jedoch hat sich die Commis-
sion zu überzeugen, in wieferne sie in allen Be-
ziehungen den Anforderungen, welche das Gesetz
an wirkliche Candidaten des Lehramtes an Real-
schulen stellt, genügen oder nicht genügen, und
sowohl die negativen als die positiven Resultate
in das Zeugniß aufzunehmen.

5. Bis zum Beginne des Studienjahres
1854—55 soll die Prüfung über die allgemeine
Bildung der Candidaten nicht als entscheidend

kandidaj, mi mai аллеск школорѣ реалі лі с'арѣ
свѣтраде талантеле кэмпыліторѣ, кінд позеле пре-
скріпте арѣ інтра нѣмаі декѣтѣ дн антївїтате дн
тотѣ естїндера лорѣ, де ачѣа пентрѣ тїмпѣлѣ пї-
торѣ се факѣ зрїмїтореле дїспосїтїні провїсїорїе,
а кѣрора десфїнїдаре о ва фаче мїнїстерїаѣ кѣп-
носкѣтѣ еспресѣ ла тїмпѣлѣ сеѣ.

1. Дела кандидатї ачѣа, кѣрї ворѣ продсво
тестїмонїс деспре авсолвїреа кѣрсїлорѣ овлгате
дїн сепчїанеа фїлософїкѣ де стїдіе чо а кѣстѣтѣ,
сѣѣ кѣрї днїнїте де аніл де стїдіе 1853—1854
ворѣ фї стїдіїт дої ані ла знѣ інстїтїтѣ технїкѣ, нѣ
се ва чере леїїїмїчїане деспре алтѣ стїдіе днѣ-
дате ла знѣ інстїтїтѣ пѣвлїкѣ, мї декамдате ва
ремїанѣ жоѣ претїнїанїане пентрѣ знѣ стїдіс де трѣї
ані ла о сколѣ днїалѣ сѣѣ ла знѣ інстїтїтѣ технїкѣ.
Кандїдатї, кѣрї деїа мїнїстерїаѣ де кѣлѣтѣ мї дн-
вїдїтїанїтѣ сѣѣ кѣ пермїсїанеа ачѣстїа фѣрѣ ап-
плїкаїї провїсїорїс ка днѣвїдїторї ла сколѣ реалї
комплете вѣр деїнїантѣ сїре а се комплета, се
ворѣ потѣ ла тотѣ днїїмїларае адмїте ла есамїне.

2. Пїлѣ ла днїченїтїлѣ анїалї де стїдіе
1854—55 се ворѣ потѣ декїара капачї де апплїкѣ-
чїане мї кандидатї, кѣрї се сїмпїнїтѣ ла есамїне
пентрѣ доѣ спеїалїтїдїї дїн рамїалѣ математїко-фї-
сїкѣ, мї дн амїндѣо спеїалїтїдїїле компрѣвѣзѣ
капачїтатеа черѣтѣ нѣмаї пентрѣ сколѣ реале інфѣ-
рїорѣ; кѣ тотѣ ачѣте дн касїалѣ ачѣста вор фї ов-
легаїї пїлѣ ла тїмпѣлѣ днїсїмїанїтѣ де а демїстра-
пїнтр'знѣ есамїне носѣ, кѣ челѣ пїдїнї днтр'о спе-
їалїтате 'ші-аѣ днтрїїнїтѣ кѣлїара дѣлѣ кѣм чере
леїаеа.

3. Кандїдатї, кѣрї факѣ есамїнеле дїнтр'о
лїмѣв де стїдіс, днѣс нѣ корреспндѣ черепї дн
прївїрда капачїтїдеї де а пропїане мї о адоа лїмѣв
де стїдіс, се ворѣ конїдере ка капачї де апплїкѣ-
чїане, пїлѣ атїчї пїлѣ кїнд ва фї лїпсѣ де кан-
дїдатї пентрѣ постїалѣ днѣвїдїторескѣ, кѣрї коррес-
сїндѣ деплїнї претїнїанїлорѣ леїеї. Ачѣста арѣ
валоре мї пентрѣ кандидатї де спеїалїтатеа лїмѣвї
дїрїтїане, кѣрї н'аѣ кѣпносїнїдѣ де о а доа лїмѣв.

4. Ачѣла кѣре крѣде кѣ ва потѣ компрѣва дїлѣ
прескрїпїтѣ капачїтатеа де а пропїане о лїмѣв, кѣре
нѣ е лїмѣв де стїдіс, фѣрѣ ка сѣ потѣ фаче еса-
мїне дїнтр'о лїмѣв де стїдіс, днѣс се ва адмїте ла
есамїне, днѣс де мї ва арїїа сїнїчесѣ вїнї нѣ
се ва потѣ декїара де капаче декѣтѣ на днѣвїдї-
торѣ секїндарїс. Атаїї кандидатї се ворѣ адмїте
ла есамїне мї фѣрѣ оркаре леїїїмїчїане ассїпра
стїдіелорѣ деїа інстїтїте пѣвлїче. Кѣ тотѣ ачѣте
коммїсїанеа ва кѣїта а се конвїнѣ, днѣкѣтѣ еї
корреспндѣ сѣѣ нѣ корреспндѣ дн тотѣ прївїнїделѣ
претїнїанїлорѣ че леїаеа ле фаче кандидатїлорѣ ап-
тїалї пентрѣ постїалѣ днѣвїдїторескѣ ла сколѣ
реалї, мї атїїтѣ ресїатателе негатїве кїтѣ мї чѣле
посїтїве ле ва днїсїмїанї дн тестїмонїс.

5. Пїлѣ ла днїченїтїлѣ анїалї де стїдіе
1854—55 есамїнеле ассїпра кѣлїтїреїї пїнепїрї а
кандїдатїлорѣ нѣ се ва конїдере де деїсївїл пентрѣ

Sőt az, a mennyiben a jelölt kijelenti, hogy ő tanulmányának főszakait nem képező egy vagy több szakból teljességgel semmi ismerettel sem bír, ezen szakokra nézve egészen abba hagyandó. Azonban ezen nyilatkozat, vagy az általános képezettségből vizsgálat elégtelen sikere a bizonyítványba akkép felveendő, hogy az a jelölt képezettségét lehetőleg teljesen előtüntesse.

6. Azon vizsgálandók, kik már gymnasiumokban, lyceum osztályokban, ipartanodákban vagy műtani intézetekben mint tanítók foglalkoztak, kötelesek a vizsgálatra jelentkezéssel egyidejűleg, az illető intézet igazgatójának az általuk tanúsított tanítási képességről bizonyítványát fölmutatni.

A vizsgáló-bizottmánynak jogában áll ezen bizonyítványhoz képest a jelöltet a próbaleczkék tartása alul fölszabadítani, melly esetben a vizsgálati bizonyítványban az igazgató bizonyítványára kell hivatkozni.

7. Az ipartanodákban tanerők közvetlen szaporításának szüksége mellett, jelenleg a próbaleczkék helyét valamely tanítószék helyetteszése is pótolhatja, azonban a valóságos alkalmazás csak akkor hozható javaslatba, ha a helyettes iskolai tevékenységének ezen próbaleczkék beszámítandó első évről kellő bizonyítvány által elegendő tanítóképeségét bebizonyította.

8. Ha a próbaleczkék a jelölt által választott oktatási nyelven nem tartathatnak, mivel a vizsgáló-bizottmány helyén oly iskola, mellyben az alkalmazhatnák, nem létezik, úgy az ezen hely iskoláiban behozott oktatási nyelv alkalmazandó; ha a jelölt ezen nyelvek közül egyiket sem képes tanítani, úgy a próbaleczke elmarad.

Azonban úgy az egyik, mint másik, a tanítóhivatali bizonyítványban megjegyzendő.

Thun, s. k.

76. szám.

Rendelete

az igazságügyi ministeriumnak a pénzügyi ministeriummal egyetértőleg 1853. majus 1-ről az álladalom által alapított és a lombárd-velencei Monte-ra bejegyzett járadéki javadalmazásbani utódlás bejelentésének módja iránt.

A birodalmi törvénylap XXIV. dar. 77. sz. kiadatott és szétküldetett majus 9-kén 1853.

für ihre Befähigung zum Lehramte angesehen werden. Sie kann vielmehr, in soferne der Candidat erklärt, gar keine Kenntnisse aus einem oder mehreren Fächern, welche nicht die Hauptfächer seines Studiums sind, zu besitzen, hinsichtlich dieser Fächer ganz unterbleiben. Jedoch ist diese Erklärung oder der ungenügende Ausfall der vorgenommenen Prüfung der allgemeinen Bildung in das Zeugniß so aufzunehmen, daß dasselbe ein möglichst vollständiges Bild von der Bildung des Candidaten gewähre.

6. Examinanden, welche bereits als Supplenten an Gymnasien, Lycealclassen, Realschulen oder technischen Lehranstalten beschäftigt waren, haben mit ihrer Meldung zur Prüfung zugleich ein Zeugniß des Directors der betreffenden Anstalt über die von ihnen bewiesene Lehrfähigkeit beizulegen.

Es steht der Prüfungs-Commission zu, nach Befund dieses Zeugnißes den Candidaten von der Ertheilung der Probelectionen zu dispensiren, in welchem Falle sie sich in dem Prüfungs-Zeugniße auf das Zeugniß des Directors zu berufen haben wird.

7. Bei dem Bedürfnisse unmittelbarer Vermehrung der Lehrkräfte an Realschulen kann für jetzt an die Stelle des Probejahres auch die Supplirung einer Lehrstelle treten, doch kann ein Antrag auf wirkliche Anstellung erst gemacht werden, wenn der Supplent über dieses erste ihm als Probezeit anzurechnende Jahr seiner Schultätigkeit durch ein entsprechendes Zeugniß die genügende Lehrfähigkeit nachgewiesen hat.

8. Können die Probelectionen in der von dem Candidaten gewählten Unterrichtssprache nicht gehalten werden, weil sich an dem Orte der Prüfungs-Commission keine Schule befindet, an welcher dieselbe angewendet wird, so ist die an den Schulen dieses Ortes eingeführte Unterrichtssprache in Anwendung zu bringen; vermag der Candidat in keiner dieser Sprache vorzutragen, so hat die Probelection zu unterbleiben.

Das Eine wie das Andere ist jedoch im Lehramtszeugniße zu bemerken.

Thun m. p.

§. 76.

Verordnung

des Justiz-Ministeriums im Einverständnisse mit dem Finanzministerium vom 1. Mai 1853, über die Art der Anmeldung der Nachfolge in eine vom Staate gestiftete und auf dem lombardisch-venetianischen Monte inscribirte Renten-Dotation.

Im Reichsgesetzblatte XXIV. Stück No. 77, ausgegeben und versendet am 9. Mai 1853.

трусъ капацитатеа лорѣ де а фи аппликаци дн постри дивърторесци. Кънд кандидатеа ва деклара къ п'аре нице о кзнпосчинъ динтр'зна сѣ маи мз.те спедиялитъд, карл нз снтѣ спедиялитъд.те принчина.и але сдѣдатеа сѣ, атзнчл есамине.те ва нотѣ сз ронтънъ де тоѣ афаръ дн привинца ачесторѣ спедиялитъд. Кз тоѣ ачесте декларацонеа кандидатеа сѣ респондатеа че.лѣ немз.лгъмиторѣ алѣ есамине.лгъ че ва фи Фъктѣ ассыра къ.лгърепѣ вине.рарѣ а лѣ, со ва днсемна дн теслимонтѣ ашѣа, дн.кзѣ ачеста сз Фѣз о иконъ къѣ се ва нотѣ маи деп.инъ а къ.лгърепѣ кандидатеа.и.

6. Kandidații, care au fost deja ocupați ca suplinitori la gimnasio, liceo liceali, școli reale și institut tehnice, la însușirea lor pentru examen vorbă alături de un certificat de îndrumare de la directorul instituției respective.

Comisia de examinare va putea, după caz, să dispenseze pe candidații de a fi mai de departe de probele ca să se facă, mișcă și în cazul acesta când și va da certificatul de examen cu o provocare la certificatul de îndrumare.

7. Când este necesar pentru creșterea numărului de profesori la școlile reale, candidații și lor de a susține anul de probă va putea să susțină și locul profesorului, și să propună spre a se aplica definiții cu o notă favorabilă asupra, când candidații susținute printre altele certificatul de îndrumare de la directorul școlii respective de îndrumare de a angaja și a chestii dintr-un an și antivitajul celor școlare care se va compune dintr-un an de probă.

8. Dacă limba de probă nu se vorbăște în limba de studiu a candidatului, din cauza că și la locul de examinare nu se vorbește în limba, și care se va aplica așea limba, atunci se va aplica limba de studiu dintr-un an și școlile așestei lor; când candidații nu va fi și care de a propune profesorii și ni ce zna din limba așeste, limba de probă va rămâne afară.

Atunci zna că și în chestii dintr-un an și pentru așeste se vorbă dncemna și certificatul de îndrumare postri dивърторески.

Thun m. p.

Nr. 76.

Ordinul

ministeriului de justiție, și ministeriului de finanțe de la 1. Mai 1853, despre modul de a însuși școlile și în v'ro dobândirea de pedito fondat de către state și înscrierea în „Monte lombardo-venetian”.

În v'letinul imperiale numărul XXIV, Nr. 77, editat și trimis și 9. Mai 1853.

Kétség támadván az iránt, hogy az álladalom által alapított s a lombard-ve'enczei Monte-ra bejegyzett örökségi javadalom utódjainak, az egykori olasz kormány 1812 február 8-kán kelt rendelvénye 12 és 13 cikkeli szabálya szerint a consiglio del sigillo dei titoli-nál benyújtandó bejelentése melly hatóságnál eszközendő; az igazságügyi ministerium a pénzügyi ministeriummal egyetértőleg kijelentendőnek találja, hogy az álladalom által alapított s a lombard-ve'enczei Monte-ra bejegyzett iz örökségi javadalom utódjainak bejelentése az 1852 november 20. császári nyiltparancs (birod. törv. lap 259 sz.) 85 §. értelmében a Mailandban föllállítandó cs. k. tartományi törvényszéknél, s mig ez életbe nem lép, a mailandi cs. k. első folyamodási törvényszéknél, a legutolsó adományos haláltól legfőbb három hónap alatt annál bizonyosabban eszközendő, mint hogy különben az azon nap óta lejárt járadékokhoz igény elenyészik.

Krauss s. k. Baumgartner s. k.

77. szám.

Császári nyiltparancs

1853-diki majus 2-káról,

kiható Magyarországra, a Szerbnyidaságra s a temesi bán-ságra,

melly által ezen koronaországokban az 1853 közigazgatási évtől (1852 november 1.) kezdve a földadó kivetésének mértékeül az ideiglenes földadósorzat hozatik be, s a földadó a tiszta jövedelem tizenhat százaléka-val szabatik ki.

A birodalmi törvénylap XXIV. dar. 78. sz. kiadatott és szétküldetett majus 9-kén 1853.

78. szám.

Rendelete

a hadsereg legfőbb parancsnokságának 1853 majus 2-ről, mellyel a katonai öröknek a római egyház bibornokai előtti tisztelgése határozatnak meg.

A birodalmi törvénylap XXIV. dar. 79. sz. kiadatott és szétküldetett majus 9-kén 1853.

Parancsolom, hogy a katonai örök a római egyház bibornokai elött, ha ezek mellettök I. 1853.

Da der Zweifel entstanden ist, bei welcher Behörde die nach Vorschrift der Artikel 12 und 13 des Decretes der früheren italienischen Regierung vom 8. Februar 1812 bei dem consiglio del sigillo dei titoli zu überreichende Anmeldung der Nachfolger einer auf dem lombardisch-venetianischen Monte vom Staate gestifteten Majorats-Dotation zu geschehen habe, so hat das Justizministerium im Einverständnisse mit dem Finanzministerium zu erklären befunden, daß die Anmeldung der Nachfolger einer auf dem lombardisch-venetianischen Monte eingeschriebenen, vom Staate gestifteten Majorats-Dotation nach dem Sinne des §. 85 des kaiserlichen Patentes vom 20. November 1852 (Reichsgesetzblatt No. 259) bei dem zu errichtenden k. k. Provinzial-Tribunale in Mailand, und so lange dasselbe noch nicht in's Leben getreten ist, bei dem k. k. Tribunale erster Instanz in Mailand längstens binnen drei Monaten nach dem Tode des letzten Donatars so gewiß stattzufinden habe, als sonst der Anspruch auf die seit jenem Tage verfalle- nen Renten erlöschen würde.

Krauß m. p. Baumgartner m. p.

No. 77.

Kaiserliches Patent

vom 2. Mai 1853,

wirksam für das Königreich Ungarn, die serbische Wojwodschast und das Temeser Banat,

wodurch in diesen Kronländern vom Verwaltungsjahre 1853 (1. November 1852) angefangen das provisorische Grundsteuer-Kataster, als Maßstab der Umlegung der Grundsteuer eingeführt, und die Grundsteuer mit sechzehn Percent des Reinertrages bemessen wird.

Im Reichsgesetzblatte XXIV. Stück No. 78, ausgegeben und versendet am 9. Mai 1853.

Nr. 78.

Verordnung

des Allerhöchsten Armee-Obercommando's vom 2. Mai 1853, womit die von den Militärwachen den Cardinälen der römischen Kirche zu erweisenden Ehrenbezeugungen bestimmt werden.

Im Reichsgesetzblatte XXIV. Stück No. 79, ausgegeben und versendet am 9. Mai 1853.

Ich finde zu befehlen, daß die Militärwachen den Cardinälen der römischen Kirche,

Нискогда не допускать, на каге аstopitate съ съ Факъ динсарае съкучеориторъ дитро дотъчине де мапоратъ Фндатъ декретъ етатъ но „Monte lombardo-venetiană“, каге динсарае дитро артик. 12 ми 13 дин депетатъ рсервиратъ италиъ де маї днаинте дин 8. Февр. 1812 ар фи съ со дее ла consiglio del sigillo dei titoli, министерствъ де желиция дитро дотъчине де мапоратъ Фндатъ декретъ етатъ ми дитавлатъ дитро „monte lombardo-venetiană“, дитро дителестатъ §. 85 алъ патентотъ дитаврилетотъ дин 20. Ноябрье 1852 (вкл. имп. N. 259), се ва Фачо ла ч. р. трибуналъ провинциале дин Мецоланъ дитатъ че ва фи конститутъ, сар' протъ ла дитинсарае алъ ла ч. р. трибуналъ де Форъ дитримъ дитро Мецоланъ, ми ануме неанпаратъ дитро терминъ де три лани дитро мортеса чекит дитро крмъ донатарис: кэче ла дин контра, иретинсинеа не реди еле кадэче дела ача зи диткоче со ва ет. дитре.

Kрасецъ m. п. А. Баумгартнеръ m. п.

Nr. 77.

Patentъ

дитаврилетотъ дин 2. Маїс 1853,

неитро речинатъ Банария, Воиводататъ черписъ ми Бунататъ тимизианъ,

прин каге, кэ дитченстатъ анвалъ административъ 1853 (1. Ноябрье 1852), се дитродэче дитро съעתо дитро калестратъ провинсирис де кон-трибуциянеа дитро притмантъ, ка басъ неитро дитинсарае ачетотъ дитро, ми прин каге кон-трибуциянеа дитро притмантъ се дефице ла шечеспречече ла естъ дин винитатъ крпатъ.

Дитро вклетинатъ имперiale тэвнэктатъ XXIV, Nr. 78, естратадъ ми трэмитъ дитро 9. Маїс 1853.

Nr. 78.

Opdinъчинеа

сэпремеї комманде дитаврилетотъ де оете дин 2. Маїс 1853, прин каге се дитерминъ дитро монстрареа де оноре, че ащ съ Факъ кэсто-дичеле милитарі кардиналииторъ вичеричей романе.

Дитро вклетинатъ имперiale тэвнэктатъ XXIV, Nr. 79, естратадъ ми трэмитъ дитро 9. Маїс 1853.

АФФ.ИЗ кэ кало а дитамдарае, ка декретотъ опт кардинали вичеричей романе, дитро трэскра дитро

saját kocsijokban vagy méltóságuk czimereivel ismerhetőleg ellátva mennék el, rendszabályszerűleg fegyverbe lépjenek s ti-zt-l gjenek, min-él azonban sem a zászló meghajlásának, sem dobolásnak nincs helye.

Ez alól csak székvárosi udvari vár-lakom s általában időkori udvari lakom örsége vótetik ki.

Egyes örsök a bibornokok előtt akkép kötelesek tisztelegni, mint az o.dal-fegyverrel ellátott tisztek előtt.

FERENCZ JOZSEF s. k.

79. szám.

Rendeleto

a belügyministernek 1853-diki majus 7-ről, a lombard-velencezi királyság kerületi föl-osztása tárgyában.

A birodalmi törvénylap XXV. dar. 80 sz. kiadott és szétküldetett majus 18-kán 1853.

wenn diese in eigener Equipage, oder mit den Insignien ihrer Würde kennbar versehen, dieselben passiren, reglementsmäßig ins Gewehr zu treten und zu präentiren haben, wobei jedoch weder die Fahne zu senken, noch das Spiel zu rühren ist.

Nur die Wache Meiner Hofburg in der Residenz, und überhaupt die Wache an Meinem jeweiligen Hoflager ist hiervon ausgenommen.

Einzeln Schildwachen haben demenselben die Ehrenbeizung gleich den mit dem Seitengewehr versehenen Offizieren zu leisten.

Franz Joseph m. p.

Nr. 79.

Verordnung

des Ministers des Innern vom 7. Mai 1853, betreffend die Districts-Eintheilung des lombardisch-venetianischen Königreiches.

Im Reichsgesetzblatte XXV. Stück No. 80, ausgegeben und versendet am 18. Mai 1853.

проприз, вер declinmi кз днссмнело demnitatej лорѣ, ворѣ трече педо'наинтоа ксctodieлорѣ милитари, ачесто со есѣ днаинто ми сѣ пресжнто срма данъ прсрлтантѣ; днсъ ничо флашра нз о ворѣ плека, ничо дн ташитѣ нз ворѣ вале.

Nkmał kactodia dın ualatală meș dın peme-dingă, mi necto tołă kactodia endo me volă aф.ла кк крптеа mea, o cкоръ de cъл ачестъ пергьл.

Ветелъ снргларѣ ло ворѣ 'емонстра ачестъ оного ка ми ла офциларѣ чо норѣ снатъ.

ФРАНЧИСКЪ ИОСЕФЪ m. p.

Nr. 79.

Ordinъчїsnea

министериsнї челорѣ интерно дин 7. Маїs 1853, деспро динтрїрїроу ретнхлїs ломбардо-венецианѣ дн дїелїнто.

Дн еклїнлїs имперїало птлхкнїsнїs XXV. Nr. 80, естрадатѣ m: трїмїсѣ дн 18. Маїs 1853.